

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

ISSN 1581-9027

zelena dežela

št. 187 / oktober 2024

Glasilno Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

» ROMAN
ŽVEGLJČ

predsednik

Za nami so sedme volitve v Svet KGZS in v trinajst svetov območnih enot KGZS. Hvala vsem, ki ste si vzeli čas in 6. oktobra prišli na volitve. Volilna udeležba je bila v skupini fizičnih oseb višja kot pred štirimi leti, kar je spodbudno, saj je pomembno, kdo zastopa interese kmetov.

Pred nami je ustanovna seja, na kateri bodo novoizvoljeni svetniki izvolili novega predsednika, dva podpredsednika in ostale organe zbornice. Vsaka štiri leta je treba obrniti nov list, zbornica pa mora ne glede na to, kdo jo vodi, nadaljevati svoje poslanstvo, kot je zastopanje interesov panoge in članov KGZS za zagotavljanje razvoja kmetijstva, gozdarstva in podeželja ter zdravega okolja in zdrave hrane. Zbornični sistem mora biti močan in enoten ne glede na to, kdo ga vodi, in ne glede na to, katera politična opcija je na oblasti.

Zbornica mora ostati strokovna in od politike neodvisna organizacija, ki deluje v interesu kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Kmetje se danes soočajo z veliki izzivi, vloga zbornice pa je pri tem ključna. Aktivno deluje pri oblikovanju državnih in evropskih politik, svetuje kmetom, gozdarjem in ribičem ter nudi strokovno pomoč svojim članom.

Slovenski pregovor pravi: Kar seješ, to žanješ. Smo v času priprave tal in setve, zato vam želim uspešno setev, da bo bogata žetev.

VSEBINA

NA KRATKO	Dejavnosti in dogodki	4
	Uradni rezultati volitev v organe KGZS	8
ZASTOPANJE	Sito, ki pomaga kmetom ločiti zrnje od plev	11
	Pomagaj, delaj dobro, moli	12
	Ravnanje s pridelki zelenjave v skladišču in v distribucijski verigi	14
V SREDIŠČU	Skladiščenje lukovk	16
	Uporaba tople vode za ohranjanje svežine	17
	Dopolnilna dejavnost – DA ali NE	18
	Dopolnilna dejavnost kot priložnost za kmetijo	19
	Pomembni datumi za odziv na neskladja v zbirni vlogi	20
	Natura 2000 na Južnem Tirolskem	21
	Mikrozelenjava: zeleni dragulji na krožniku	22
SVETOVANJE	Po rilčkarju še čipkarka	23
	Oddane zbirne vloge	24
	Zakaj kandidirati na razpisih	25
	Uporabnost zeolita v kmetijstvu	26
	Mehansko zatiranje plevelov	27
	Upoštevajmo tudi prednosti živinoreje	28
OGLASNO SPOROČILO	Zeleni odrez invazivnih tujerodnih rastlin in pravilno kompostiranje	29

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Opozorilo glede zagotavljanja biovarnosti na kmetijah

Biovarnost je eden izmed glavnih temeljev zagotavljanja dobrega zdravstvenega stanja in počutja rejnih živali, ki nenazadnje močno vpliva na ekonomiko rejce. Da lahko izvaja biovarnost, mora imeti rejec nadzor nad osebam, ki vstopajo v objekte, v rejo in izpuste oz. pašne površine, kjer so živali. Prav tako mora biti rejec, da lahko izvaja ustrezne ukrepe, o tem informiran in imeti izdelan načrt biovarnosti.

Načrt biovarnosti je obvezen za vse komercialne izvajalce dejavnosti ne glede na vrsto živali.

Na izvajanje ukrepov biovarnosti, ki so opredeljeni v 6. členu pravilnika, še posebej opozarjamo, saj je rok za izdelavo biovarnostnega načrta do 29. decembra 2024. Izvajalci dejavnosti-kmetje lahko biovarnostni načrt izdelajo sami, lahko pa se po informacije glede biovarnosti obrnejo tudi na javno službo kmetijskega svetovanja, ki deluje v okviru KGZS.

Pomagajmo družini Skok

V teh dneh je požar popolnoma uničil stanovanjsko hišo družini Skok iz Zagaja pri Ponikvi. Štirje otroci zdaj nimajo prostora za učenje, saj so ostali brez večine premoženja. Skrbi jih, kako poskrbeti za več kot 60 glav živine, pujske in kokoši, saj je zima tik pred vrati.

Zato vas prosimo, da v duhu letošnje vodilne misli vseslovenskega srečanja kmetov na Ponikvi »Pomagaj, delaj dobro, moli!« namenite dar družini in jim s tem vsaj delno olajšate težko preizkušnjo.

TRR: SI56 0400 1004 7459 761

Rdeči križ Slovenije-Območno združenje Šentjur

Mestni trg 5, 3230 Šentjur

REFERENCA:SI00/08-10-2024

KODA NAMENA: CHAR

NAMEN: za družino Skok

Priložnost za kmete in veterinarje!

Vabimo vas na brezplačni strokovni dogodek, ki bo potekal **12. decembra 2024 v Zrečah**. Dogodek organizira projekt AMRFV Training, ki se osredotoča na napredne metode in tehnologije v kmetijstvu ter veterini.

Kaj lahko pričakujete?

- **Strokovna predavanja:** Vodilni strokovnjaki s področja kmetijstva in veterine bodo delili najnovejša spoznanja in prakse.
- **Delavnice:** Praktične delavnice, kjer boste lahko pridobili nove veščine in znanja.
- **Mreženje:** Priložnost za izmenjavo izkušenj in vzpostavitev novih poslovnih stikov.
- **Razstava opreme:** Predstavitev najnovejše opreme in tehnologij, ki vam lahko pomagajo izboljšati vaše delo.

Zakaj se udeležiti?

- **Nadgradite svoje znanje:** Spoznajte najnovejše trende in inovacije v kmetijstvu in veterini.
- **Povežite se s strokovnjaki:** Izkoristite priložnost za mreženje in izmenjavo izkušenj.
- **Praktične izkušnje:** Udeležite se delavnic in pridobite praktične veščine, ki jih lahko takoj uporabite v praksi.

Ne zamudite te edinstvene priložnosti za osebni in profesionalni razvoj! Prijavite se še danes in si zagotovite svoje mesto na dogodku. Za več informacij in prijavo prek elektronskega obrazca obiščite spletno stran projekta AMRFV Training: <https://www.amrfvtraining.eu/>.

Bolezen modrikastega jezika: previdno pri nakupu goveda in drobnice iz prizadetih držav

Zaradi širjenja bolezni modrikastega jezika (v nadaljevanju BTV) v več evropskih državah Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Veterinarska zbornica Slovenije rejce pozivajo k previdnosti pri nakupu goveda in drobnice iz drugih držav EU. Premiki okuženih živali so namreč najpogostejši način vnosa bolezni na nova območja.

Za premike goveda in drobnice Slovenija ni odobrila odstopanj glede BTV od predpisanih ukrepov. V državo lahko v trenutni situaciji za zdaj pridejo le živali, cepljene proti vsem serotipom BTV, ki so bili v zadnjih dveh letih potrjeni na območju izvora živali. Podrobnejši pogoji so navedeni v Delegirani uredbi 2020/689/EU. Če bo zaznati težave pri premikih goveda in drobnice, bo Slovenija preverila možnost odstopanja od predpisanih zahtev.

Glede na položaj vse tri ustanove pozivajo rejce, da:

- so pri nakupu goveda in drobnice iz drugih držav članic EU previdni in da upoštevajo predpisane pogoje za premike živali v Slovenijo. Širjenje bolezni s premiki okuženih živali je najpogostejši način vnosa bolezni na nova območja;
- v sezoni aktivnosti vektorjev (od aprila do konca decembra) zaščitijo svoje živali z repelenti, saj tako učinkovito preprečujejo prenos bolezni preko vektorjev;
- vsak sum na bolezen nemudoma prijavijo svojemu veterinarju.

Nekateri pomembni roki

Do kdaj?	Kaj?
28. 10. 2024	2. javni razpis za podukrep podpora za preprečevanje škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov
29. 10. 2024	1. javni razpis za podintervencijo podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
20. 12. 2024	1. javni razpis za intervencijo IRP12 Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027
9. 1. 2025	1. javni razpis za intervencijo IRP31 podpora za projekte EIP
Do porabe sredstev	3. javni razpis za operacijo Ureditve gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov iz PRP 2014–2020
Do datuma zaprtja	7. javni razpis za aktivnost Dela za odpravo škode in obnovo gozda iz PRP 2014–2020

Nekateri pomembnejši dogodki

Kdaj?	Kaj?
11.–17. 11.	Teden slovenske hrane, po Sloveniji
18.–19. 11.	Posvet javne službe kmetijskega svetovanja, Bled
9. 11.	Ljubljanska vinska pot, Ljubljana

Zbral: Ma. P.

Dejavnosti in dogodki

Pregled dejavnosti zbornice in pomembnih dogodkov

Novo poskusno vrednotenje nepremičnin

Geodetska uprava je izvedla poskusni izračun posplošenih vrednosti za več kot devet milijonov nepremičnin, tudi kmetijskih in gozdnih zemljišč ter kmetijskih stavb.

Namen tega postopka je obvestiti lastnike o ocenjeni vrednosti njihovih nepremičnin in predstaviti uporabljene modele vrednotenja. Izračun temelji na stanju trga nepremičnin na dan 1. januar 2024 in podatkih v katastru nepremičnin, zbranih do 10. junija 2024.

Javni vpogled v predlog vrednosti nepremičnin je mogoč do 25. novembra na spletnem portalu Prostor. V bazo lahko vstopijo z naslovom stavbe ali identifikacijsko številko nepremičnine (parcele, stavbe ali dela stavbe). Vrednotenje temelji na podatkih iz katastra in predlogu modelov, ki so jih uskladili z občinami in strokovno javnostjo.

Če se lastniki nepremičnin ne strinjajo s poskusno izračunano vrednostjo, je priporočljivo, da najprej preverijo, ali podatki v uradnih evidencah, ki so bili uporabljeni za izračun, ustrezajo dejanskemu stanju. Če ugotovijo nepravilnosti, naj sprožijo postopke za ureditev podatkov. Vsa navodila, obrazci zahtev in dodatna pojasnila so dostopna na strani Področja → Parcele in stavbe → Kataster nepremičnin. Dokument Kje lahko spremenim podatke nepremičnin vsebuje zbrane informacije s povezavami do navodil in obrazcev za spremembo podatkov, ki vplivajo na posplošeno vrednost.

Če so tehnični podatki o nepremičnini pravilni, vendar lastnik meni, da izračunana vrednost ni ustrezna, lahko predlaga spremembo modela vrednotenja. Predloge za spremembo vrednostnih con in ravni se pošiljajo na občino, kjer je nepremičnina, predlogi sprememb modelov, vezanih na vrednostne tabele, točkovnike in faktorje se pošljejo na Geodetsko upravo.

Zaščita slovenske pšenice pred uvozom cenene

V letu 2023 je bila potrjena shema IK za pridelavo in predelavo žit in ajde. Prva pridelava naj bi stekla letos, prvi odkupi pa prihodnje leto. Postopki pridelave so podobni integrirani pridelavi (IP).

Pridelava po shemi IK bo zaščitila slovensko pšenico pred poceni uvoženo pšenico in dolgoročno prinesla višje cene. Nekateri odkupovalci so že certificirani, več jih bo do odkupa. Prispevek za promocijo bo znašal 1,5 evra na tona.

Pripravili smo navodila s povzetkom glavnih zahtev specifikacije IK, opisom postopka certificiranja in seznamom svetovalcev. Dodan je tudi seznam svetovalcev po zavodih, ki lahko

pomagajo kmetom z nasveti pri postopku pridelave. O postopku certificiranja lahko kmetje dobijo informacije pri certifikacijskem organu, kamor se bodo prijavi, za splošne informacije so na razpolago tudi info točke, ki so objavljene na spletni strani MKGP (<https://www.nasa-superhrana.si/za-pridelovalce/info-tocke/>). Za kmete je najugodnejše, da se certificirajo skupinsko prek kmetijskih združenj, združenj ali skupin proizvajalcev.

Vrednotenje nepremičnin v razlastitvenih postopkih

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) se ne strinja z urejanjem ocenjevanja vrednosti nepremičnin v razlastitvenih postopkih, kot jih predlagajo dopolnitve Zakona o urejanju prostora.

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo presenečeni nad osnutkom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3), ki v 327. členu ureja ocenjevanje vrednosti nepremičnin v razlastitvenih postopkih. Pričakujemo pravično odškodnino v razlastitvenih postopkih, zato smo Ministrstvu za naravne vire in prostor predlagali, da se pri razlastitvi vrednotenje nepremičnine opravi po namenski rabi zemljišča po uveljavitvi prostorskega akta, ki določi gradnjo javne infrastrukture ali drugega projekta v javno korist.

To pomeni, da mora biti odškodnina izračunana glede na višjo vrednost zemljišča, če se zaradi javnega projekta namembnost zemljišča spremeni, npr. iz kmetijskega v stavbno zemljišče. Namenska raba zemljišča vpliva na njegovo tržno vrednost, zato mora odškodnina odražati novo vrednost zemljišča po prostorskem aktu, ki določa projekt v javno korist.

Lastniki zemljišč so z državo ali občino za javne projekte bolj pripravljeni sodelovati, če vedo, da je njihova nepremičnina pošteno vrednotena. Priznavanje nove namenske rabe zagotavlja, da je vrednost zemljišča priznana skladno z javnim interesom, ki je povzročil spremembo namenske rabe nepremičnine.

Država mora zagotavljati pravične odškodnine, s čimer preprečuje prekomerne razlastitve in spodbuja odgovorno načrtovanje. Ustrezno vrednotenje nepremičnin preprečuje špekulativno kupovanje zemljišč tik pred spremembo namembnosti in s tem destabilizacijo trga. Pravična obravnava lastnikov bo prispevala k učinkovitemu prostorskemu načrtovanju in stabilnemu pravnemu okolju.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se prvenstveno zavzema za ohranjanje in posledno varovanje kmetijskih in gozdnih površin: varovanje kmetijskih zemljišč je ključno za

ohranitev rodovitnih površin, ki so osnova za trajnostno kmetijsko proizvodnjo v Sloveniji. Kadar v prostoru ni nikakršne alternativne možnosti za izvedbo javne infrastrukture in drugih projektov v javno korist kot na kmetijskih ali gozdnih zemljiščih, v imenu lastnikov teh zemljišč pričakujemo (tudi finančno) primeren odnos države ali lokalne skupnosti.

Novo ime na vrhu evropskih kmetov

Massimiliano Giansanti, predsednik združenja Confagricoltura, je novi predsednik združenja Copa, ki združuje glavne strokovne kmetijske organizacije, ki zastopajo več kot 22 milijonov evropskih kmetov. Odbor predsednika se je danes sestel na plenarnem zasedanju v Bruslju, kjer je sodeloval tudi direktor KGZS Janez Pirc.

»Prihodnja leta bodo določila prihodnost evropskega kmetijstva. Čakajo nas pomembni izzivi, kot so širitev Unije na nove države članice in s tem potreba po večjem proračunu za ta sektor, temeljita reforma skupne kmetijske politike in vse bolj učinkoviti ukrepi za boj proti podnebnim spremembam,« je poudaril Giansanti in se zahvalil predsednikom organizacij, ki so del združenja Copa. »Ne smemo biti neprivravljeni. Ta naloga,« je dodal, »mi nalaga veliko odgovornost, ki jo bom spoštoval z največjo predanostjo. Bom predsednik

Direktor KGZS Janez Pirc čestita novo izvoljenemu predsedniku Copa Massimilianu Giansantiju

vseh evropskih kmetov, saj sem vedno trdil, da bomo le s povezovanjem lahko konkurirali v globalnih scenarijih in povrnili dostojanstvo, ki si ga evropsko kmetijstvo zasluži.« Pri teh prizadevanjih bo imel močno podporo tudi od KGZS.

»Kmetijska Evropa mora spet postati močna, da bo lahko na svetovnih trgih konkurirala ZDA in Kitajski,« je nadaljeval Giansanti in poudaril tri prednostne naloge: »Poleg pregleda SKP moramo zaščititi dohodke kmetov in zagotoviti vzajemnost v trgovini s tretjimi državami: naši konkurenti morajo biti usklajeni s standardi EU na področju varnosti hrane in delovnih pogojev.« Spreminjanje pripovedi o kmetijstvu in proizvodnji hrane, spodbujanje komunikacije, ki temelji na znanstvenih dokazih, ter pravilno in pregledno obveščanje potrošnikov je še en ključni odlomek v govoru novoizvoljenega predsednika COPA.

Prehranske smernice korak v napačno smer

Slovenski kmetje opozarjajo, da se ob novih smernicah za prehrano v vzgojno-izobraževalnih zavodih stvari ne obravnava celovito glede na naše okoliščine. Ob sledenju prehranskim normativom pogrešajo upoštevanje tradicije,

nemarja pa se vse druge koristne sestavine in učinke medu. Menim, da otroci v enem tednu pojedjo več sladkorja iz drugih virov kot iz medu v celem letu.«

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Roman Žvegljč** je nadaljeval, da bi moral Strateški svet za prehrano pri vladi najprej proučiti stanje, od kod in v kakšnih količinah prihaja hrana v javne zavode. Šele na podlagi tega bi bilo potem možno oblikovati smernice. Sicer pa je cilj vseh vpletenih, da v javne zavode pride največja možna količina slovenske hrane. Poleg pozitivnih učinkov zauživanja lokalne hrane in okoljskih razsežnosti gre tukaj tudi za denarni krog, ki omogoča ekonomsko blaginjo države.

»Potrebujemo več celovitega izobraževanja o hrani, kakšna je vloga kmeta in njegov pomen za ohranjanje kulturne krajine. V Sloveniji imamo na prebivalca 800 kvadratnih metrov njiv in 1300 kvadratnih metrov travinja. S teh površin lahko dobimo visokokakovostne beljakovine le tako, da travo pojedjo krave, ovce, koze, konji in le prek njih lahko pridelamo hrano za ljudi,« je ponazoril Žvegljč.

Predstavnica Zveze slovenske podeželske mladine **Doris Letina** je dodala, da nove smernice pravzaprav omejujejo lokalno dobavo in preveč izpostavljajo hrano višje kakovosti (eko-

To je primer, kjer bi morala vstopiti država ali občina,« je še povedal Florjančič.

Država naj zaščiti kmetijska zemljišča

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) poziva državo k ureditvi zakonodaje za zaščito najboljših kmetijskih zemljišč. V zadnjih letih se po opažanjih članov namreč pojavljajo veliki pritiski po spremembi namembnosti najboljših kmetijskih zemljišč v zazidalne površine.

Predsednik KGZS Roman Žvegljč je v izjavi za javnost povedal, da člani KGZS poročajo, da je v zadnjih letih izredno velik pritisk na spremembo namembnosti najboljših kmetijskih zemljišč v zazidalne površine. Zadnji primer je predlog prostorskega načrta za nadgradnjo železniške proge na odseku Ljubljana-Kranj/Naklo. Tam se gradnja s predlaganim državnim prostorskim načrtom načrtuje na več sto hektarjih kmetijskih in gozdnih zemljišč: »V gradivu je navedeno, da se zaradi optimizacije trase predvideva poseg na 124,41 ha kmetijskih zemljišč in na 23,5 ha gozda, zaradi povezav na prometno infrastrukturo se posega na 24,8 ha kmetijskih zemljišč, predvidene lokacije odlaganja viškov materiala, ki bo nastal v času gradnje, pa posegajo še na 20,9 ha kmetijskih površin. Drug aktualni primer je namera Elana po širitvi proizvodnje in ureditvi novega parkirišča na kmetijska zemljišča najboljše kakovosti, širše pa je znan primer Magne.

Po podatkih raziskave Marine Pintar, dekanje Biotehniške fakultete, se je površina kmetijskih zemljišč v dobrih 40-ih letih (od 1971 do 2011) zmanjšala za polovico. Če smo imeli leta 1971 921.000 ha kmetijskih zemljišč, smo jih imeli dobrih 40 let kasneje še samo 472.000. Od tega je le 884 m² njivskih površin na prebivalca. Da je pozidava kmetijskih tal v Sloveniji izrazit problem, ki izhaja iz sistemskega prostorskega načrtovanja, piše tudi v zadnjem Podnebnem poročilu o stanju v kmetijstvu 2023. Priporočajo nadgradnjo in spremembo zakonodaje na tem področju.

Leta 2011 je bil v Zakonu o kmetijskih zemljiščih sprejet inštitut trajno varovanih kmetijskih zemljišč, vendar do zdaj še nobena občina v prostorskih načrtih tega ni uvedla. Osemnajst občin ima izdelan le načrt trajno varovanih zemljišč, v štirih občinah pa je v pripravi. »Ta inštitut je preložen na občinske prostorske akte na župane. Županom dati varovati najboljša kmetijska zemljišča je ravno tako, kot bi dali lisici varovati kure na kmečkem dvorišču,« je dejal Žvegljč.

Država ima v lasti slabih 27.000 ha njivskih površin in dobrih 5000 nasadov trajnih nasadov – hmeljišč, vinogradov, sadovnjakov, rastlinjakov. Tem površinam naj se podeli status trajno varovanih kmetijskih zemljišč, v katere ni dopustno posegati z gradnjo. KGZS državo še poziva k ureditvi zakonodaje za zaščito najboljših kmetijskih zemljišč in njihovo ohranitev za proizvodnjo hrane.

O prehranskih smernicah (z leve proti desni) Borut Florjančič - ZZS, Boštjan Noč - ČŽS, Roman Žvegljč - KGZS in Doris Letina - ZSPM.

naravnih danosti in pomena lokalne oskrbe s hrano. Pri doslednem upoštevanju prehranskih smernic se namreč kaže, da te bolj omejujejo kot spodbujajo oskrbo šol s hrano iz lokalnega okolja.

Na novinarski konferenci 26. septembra so predstavniki nevladnih kmetijskih organizacij osvetlili aktualno problematiko novih prehranskih smernic, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje. Gre za strokovni dokument, namenjen predvsem organizatorjem in vodjem prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih, s ciljem zagotavljanja zdrave prehrane otrokom in mladostnikom.

Predsednik Čebelarke zveze Slovenije **Boštjan Noč** je uvodoma poudaril, da sicer pozdravljajo lansko odločitev vlade, ki je razglasila teden slovenske hrane, a je to še premalo. »Od države pričakujemo, da bo izboljšala pogoje za lokalne dobavitelje, da bo slovenska hrana vse leto na mizi in ne samo v tednu hrane. Glede vloge medu v smernicah nas je zbadlo, da omejujejo med le zato, ker je sladek, za-

loško, izbrana kakovost ...). Meni, da bi moralo imeti večjo težo predvsem dejstvo, da je hrana iz lokalnega okolja. »V besedah vsi podpirajo slovensko, v dejanjih, kot so te smernice, pa tega ne vidimo.«

V tem smislu je nadaljeval tudi predsednik Zadružne zveze Slovenije **Borut Florjančič**. »Lani smo predlagali, da bi imeli starši vpogled v to, od kod prihaja na mizo hrana za njihove otroke v šolah, a prave volje s strani pristojnih za to ni. Na Zadružni zvezi Slovenije ocenjujemo, da je smernice treba dopolniti v smislu, da se bolj upoštevajo naše posebnosti in okoliščine. Omejevanje zauživanja živalskih beljakovin ob zavedanju, da je na žalost za mnoge otroke lahko šolska malica edini topel obrok v dnevno, je nespametno. Pri dobavi hrane v javne zavode se zavzemamo za pozitivno diskriminacijo. Razumemo, da so šole pod pritiskom zniževanja stroškov, zato varčujejo pri elektriki in ne vklopljajo hladilnic. To pa ima za posledico, da morajo dobavitelji dnevno dobavljati hrano in jim to zelo poveča stroške.

Smernice za odvzem volkov je treba spremeniti

Kmetijsko gozdarska zbornica podpira prizadevanja za redno upravljanje z volkom na nivoju Evrope in predlaga, da se po spremembi Bernske konvencije posledično spremeni tudi status volka v Habitatni direktivi.

»Naša zahteva je, da bi se Habitatna direktiva spremenila na način, da bi prišli do kvotnega odstrela, kot ga imamo pri medvedu,« je povedal predsednik KGZS Roman Žvegljč.

Na podlagi ugodnega stanja volkov, utemeljenega razloga in dejstva, da s ciljnim in omejenim odvzemom ne ogrožamo ugodnega stanja populacije, lahko Slovenija redno odvzema problematične volkove. Posledično se KGZS ne strinja s trenutnim dolgoletnim pasivnim upravljanjem volkov, zaradi česar imamo trend naraščanja njihove populacije in večletno pomanjkanje sredstev za izplačilo škod.

V Sloveniji kot tudi čezmejno je populacija volkov v ugodnem stanju z eno največjih gostot v Evropi. Dolgoletna zaščita volkov v Evropi je povzročila eksponentno rast populacije v kulturni krajini, kar ni primerno z vidika dolgoročnega ohranjanja volkov zaradi hibridizacije in njihovega sprejemanja v lokalnem okolju. KGZS opozarja na dolgoročne negativne vplive zaraščanja območij z izjemno težkimi razmerami obdelave na biodiverziteti in druge javne interese.

Slovenija upravlja s populacijo volkov na podlagi strategije iz leta 2009, katere posledica je trikratno povečanje populacije volkov brez smernic in ukrepov za omejevanje širjenja na urbana območja ter območja planinske paše, kot to poznamo iz tujine. Ugotavljamo, da je trenutno upravljanje z volkom nenačrtno in ni usklajeno z drugimi nacionalnimi strategijami. KGZS pozdravlja nedavno prepoznavanje nujnosti hitrega ukrepanja zaradi izjemno težkih pogojev za vzpostavitev zaščite pred volkom v Alpah in ničelno toleranco do križancev.

KGZS zahteva takojšnjo spremembo Smernic za dokazovanje pogojev za odvzem volkov iz narave z odstrelom ter takojšnjo širšo strokovno in javno razpravo o osnutku nove Strategije ohranjanja volka v Sloveniji in trajnostnega upravljanja z njim. Pričakujemo intenzivno strokovno razpravo glede nacionalnega ter lokalnega prevladujočega javnega interesa, ki mora med drugim vključevati tudi predstavnike MKGP, MGRT, občin, planinskih in rekreativnih organizacij, lokalnih turističnih organizacij, lovce ter predstavnike kmetijske stroke. KGZS je pripravljena pomagati pri organizaciji dogodkov obravnave strategije za volka na lokalni ravni na območju njihove prisotnosti ter območjih napovedane širitve volkov.

Osma izredna seja sveta KGZS

Tema izredne seje sveta je bila realizacija pomoči prizadetim po poplavah avgusta 2023. Na sejo sta bila vabljeni tudi ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Mateja Čalušič in Boštjan Šefic, državni sekretar za koordinacijo ukrepov in aktivnosti za obnovo po poplavah.

Stanko Jamnik, ki je bil v času lanskih poplav direktor KGZ Celje, je povedal, da so bile kmetije na območju celjskega zavoda med najbolj prizadetimi v poplavah. V začetku februarja so opozorili na vladni odlok, po katerem večina prizadetih kmetij z območja celjskega zavoda ne bi prejela pomoči. »Pomoč bi prejela ena kmetija v Mežiški dolini in ena v Zgornji Savinjski dolini. Pomoč pa ni prispela do manjših hribovskih gorskih kmetij ob reki Meži,« je dejal. Ena večjih težav, ki so jo še opazili, je sistem ocenjevanja škode Ajda, ki ne deluje: »Za morebitne prihodnje primere škod je treba Ajdo posodobiti. Tako bomo dobili primerljive ocene in ne bo prihajalo do anomalij.«

Rok Sedminek, pobudnik seje, je dejal, da je največja težava previsoka meja za standardni prihodek 100.000 evrov: »To je meja za velike kmetije, na pa za vse ostale. Najemnik zemlje iz Sklada kmetijskih zemljišč je prejel 83.000 evrov odškodnine na dveh hektarjih, in sicer za naplavine. Ni nam razumljivo, kako je lahko prišlo do takih anomalij.«

Mejniki 100.000 evrov standardnega outpu-

vzpostavi kakovostna metodologija, ki bo odgovarjala večjim naravnim nesrečam. Povedal je, da na spletni strani mesečno objavljajo realizirana izplačila: »Ne smemo dovoliti, da na račun naravne nesreče kdorkoli kaj izgubi ali pridobi kakršnokoli neupravičeno korist.«

Člani sveta so sprejeli sklep, da zahtevajo analizo, koliko je oškodovanih kmetij in kolikšne so škode. Prav tako zahtevajo, da se pripravi nov odlok, ki bo finančno pomagal tem kmetijam, in sicer glede na parametre, ki so bili v drugem odloku. Prav tako je potreba obvezna posodobitev sistema za ocenjevanje škode. Nov sistem ocenjevanja mora biti enoten in transparenten.

Sedem priznanj za prispevek k razvoju slovenskega sirarstva na kmetijah

Na četrtem Festivalu slovenskih sirov, ki je v začetku februarja potekal na Brdu pri Kranju, je bilo podeljenih sedem priznanj za prispevek k razvoju slovenskega sirarstva na kmetijah in podporo slovenskim kmečkim sirar-

Prejemniki priznanj Združenja kmečkih sirarjev Slovenije

ta je bil postavljen s ciljno željo, da doseže večje kmetije, pa ne bolj pomembne kmetije, je povedala ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Mateja Čalušič: »Za tem stojim, ne glede na to, da takrat nisem bila na mestu ministrice.« Člane sveta, ki so na terenu in v stikih s pridelovalci in kmeti, je pozvala, naj podajo prijavo na pristojne inštitucije, če menijo, da so bila sredstva neupravičeno izplačana. Gre namreč tudi za evropska sredstva. Do zdaj so prejeli le eno anonimno prijavo, ki so jo poslali na inšpektorat. »Če nismo nudili najboljših podpor, da smo najbolj prizadete pozabili, bom za to sama prevzela odgovornost. Nihče nikogar ni želel prioritizirati in politika na področju varne hrane nima prostora,« je povedala.

Sistem in metodologijo ocenjevanja škode po poplavah bi treba nujno posodobiti, posebej ko gre za večje število oškodovancev po poplavah, je povedal Boštjan Šefic, državni sekretar za koordinacijo ukrepov in aktivnosti za obnovo po poplavah. Upravi za zaščito in reševanje so dali pobudo, da naredijo temeljit pregled kritičnih točk, kjer so se pojavile težave, da se

jem. Priznanja so prejeli: prof. dr. Jože Osterc, Ciril Smrkolj, Peter Pribožič, Ana Le Marechal Kolar, Gabrijela Salobir, Ivan Larcher in Ministrstvo Republike Francije za kmetijstvo in prehransko neodvisnost.

»Združenje kmečkih sirarjev Slovenije se je pogosto znašlo ujeta v borbi z mlino na veter, ki jih poganja slovenska birokracija. Brez Gabrijele Salobir bi bila ta borba še težja, marsikatera bitka izgubljena. Iz evropskih predpisov je znala izvleči tisto, kar je bilo za kmečke sirarje dobro. Za to ji ni bilo žal ne vikendov ne noči. Uspela je tolmačiti zakonodajo tako, da je bil končni izid za slovenske kmečke sirarje ugoden. Z izjemno natančnostjo analizira posamezne predpise in zakone ter poda jasna tolmačenja in usmeritve,« je bilo poudarjeno v obrazložitvi priznanja naše sodelavke Gabrijele, ki dela na mestu vodje službe za rejo neprežvekovalcev in varno hrano na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. S svojim delom se vztrajno in argumentirano bori za razmere, ki omogočajo obstoj kmečkih sirarjev. Zelo dobro razume težave majhnih kmetij in s tem povezano

potrebo po njihovi razbremenitvi glede nepotrebne administracije.

Zaradi strokovne podpore Združenju kmečkih sirarjev Slovenije je bilo priznanje podeljeno tudi Petru Pribožiču, kar je hkrati priznanje Kmetijsko gozdarskemu zavodu Ptuj, ki od začetka razmaha kmečkega sirarstva s svojimi strokovnimi službami podpira združenje in koordinira Dobrote slovenskih kmetij.

Shema Izbrana kakovost žit in ajde

Shema Izbrana kakovost žit in ajde je namenjena spodbujanju pridelave žit in ajde v Sloveniji ter spodbujanju potrošnika k nakupu izdelkov iz pridelkov slovenskih pridelovalcev žit in ajde. Z znakom »izbrana kakovost« (IK) se označujejo pridelki pšenice, rži, ječmena, ovsa, pira, koruze, prosa in ajde ter vsi izdelki iz njih, ki ustrezajo kriterijem iz specifikacije.

Z dosledno sledljivostjo je zagotovljeno, da je izdelek, ki je označen z znakom izbrane kakovosti, izključno iz sestavin slovenskega izvora, natančno predpisani pogoji pridelave ter predelave žit in ajde pa zagotavljajo dodano kakovost zaradi omejenega vnosa pesticidov (FFS) in gnojil ter zdravstvene neoporečnosti pridelka s stališča prisotnosti mikotoksinov v žitih oziroma alkaloidov v ajdi.

Pozivamo vas, da se vključite v shemo IK in pričnete s pridelavo žit in ajde po zahtevah specifikacije IK. Pred setvijo se prijavite v postopek certificiranja pri enem izmed treh certifikacijskih organov: Bureau Veritas, Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor (Inštitut KON-CERT) ter Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru (IKC UM).

Ko bo odkupljene vsaj 15 odstotkov krušne pšenice, pridelane po shemi IK, se bo pričela tudi promocija pridelkov in izdelkov IK iz žit in ajde.

Kmetice savinjske in koroške regije se predstavljajo

Konec avgusta se je več kot tristo kmetič zbralo na desetem srečanju kmetič savinjske in koroške regije, ki je potekalo v Laškem.

Začelo se je s sveto mašo v cerkvi svetega Martina in nadaljevalo v Thermani, kjer je potekal osrednji del prireditve, na katerem so predstavnice šestnajstih društev predstavile dobre prakse povezovanja žensk na podeželju, številne inovativne pristope in dejavnosti posameznih društev. Predstavljeni so bili tudi rezultati zaključenih projektov LAS za obdobje 2014–2020 v savinjski in koroški regiji, ki so vključevali ženske s podeželja.

Skozi predstavitev raznolikih aktivnosti je bilo videti neprecenljivo vlogo kmetič pri ohranjanju vitalnega podeželja, še posebej pri ohranjanju, nadgrajevanju in ustvarjalnem prenašanju dediščine. Udeleženske so srečanje ocenile kot inovativno, vsebinsko bogato in navdihujoče za nadaljnje delo.

Ob strokovni pomoči KGZS - Zavoda Celje, Izpostave Laško ga je pripravilo Društvo kmečkih žena Rosa. Udeleženske sta poleg župana občine Laško Marka Šanteja in drugih gostov nagovorila tudi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Roman Žveglič in direktorica KGZS - Zavoda Celje Irena Friškovec.

Smernice razvoja lokalne oskrbe z zelišči

Strokovni odbor za zelišča se je sestal 5. septembra in glavnino časa posvetil obravnavi Smernic razvoja lokalne oskrbe z zelišči za obdobje 2024–2029. Ob pregledu realizacije sklepov prejšnjih sej so člani odbora ugotovili, da od MKGP in UVHVVR niso prejeli odgovorov na dopise z dne 7. maja 2024 glede evidence pridelave zelišč in odvzema vzorcev zelišč, zato so

sklenili, da se na MKGP in UVHVVR ponovno pošlje poziv za odgovore.

V nadaljevanju je predsednik odbora predstavil potek priprave smernic in pri tem izrazil veliko razočaranje nad postopkom, saj pridelovalci ponovno niso bili vključeni v pripravo. Na to temo bo organizirana tudi okrogla miza, na kateri bo sodeloval kot predstavnik KGZS in tudi javno povedal nestrinjanje s postopki priprave smernic ter predstavil stališče odbora do smernic.

Prisotni člani so poudarili, da je za tako hiter pregled smernic premalo časa. Glede na to, da do sedaj niso bili vključeni v pripravo smernic, ne vidijo smisla v tem, da jih ob koncu popravljajo in dopolnjujejo, saj to tudi ni naloga članov. Zato so pregledali in pripravili pripombe le na poglavje »Strateški in razvojni cilji ter ukrepi za doseg ciljev«, v zvezi z ostalimi poglavji pa opozarjajo, da je v tekstu precej napak, da se vsebine ponavljajo in izključujejo in so potrebne temeljitih popravkov.

Člani odbora ponovno predlagajo, da predlog smernic z upoštevanjem pripomb strokovnega odbora velja le za obdobje 2024–2025, medtem pa se ob sodelovanju predstavnikov pridelovalcev zelišč pripravijo nove smernice ločeno za pridelavo, predelavo in nabiranje zelišč za obdobje petih let.

Prevozi otrok na podeželju

KGZS je od začetka šolskega leta prejela povečano število klicev članov iz več delov slovenskega podeželja, ki so ogorčeni zaradi težav z javnimi prevozi njihovih otrok v šolo in nazaj. Največ klicev je bilo iz območij Kozjanskega, Koroške, Suhe krajine, ki sicer veljajo za območja, ki jih pesti tako imenovana prevozna revščina.

Predsednik KGZS Roman Žveglič je opisal primer zapletov na relaciji Zagradec–Novo mesto, kjer je Kmetijska šola Grm: »Učenci so se včasih vozili pol ure, sedaj uro in tri četrt, ob tem morajo še trikrat presesti.« Opozoril je tudi, da učenci ponekod na avtobuse zaradi prezasedenosti ne morejo. Veliko staršev je moralo zato prekiniti delo na kmetiji, ki ga je v tem času veliko, ali oditi iz službe in peljati svoje otroke v šolo.

KGZS je na Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo poslala dopis, naj ukrepajo in zagotovijo ustrezne frekvence avtobusov in dovolj kapacitet, da ne bo težav, ki jih imajo otroci in posledično tudi starši: »V preteklem šolskem letu smo imeli dober sistem, ki je funkcioniral. Dijakom ni bilo treba prestopati, so počakali na avtobusu in koncesionarji so vedeli, kateri otroci kam gredo. Zdaj pa lahko rečemo, da je popolna zmešnjava,« je še povedal Žveglič.

» ZBORNIČNI URAD, KGZS

CREINA
CISTERNE ZA
GNOJENJE Z NIZKIMI
IZPUSTI

CELOVITA REŠITEV ZA MANJŠE IN GORSKE KMETIJE

DEPONATOR GNOJEVKE S KROŽNO BRANO ZA POLJEDELCE

Več informacij na:
☎ 051 360 097
✉ info@creina.si
🌐 www.creina.si

Uradni rezultati volitev v organe KGZS

Za skoraj 18 odstotkov večja udeležba na volitvah v skupini fizičnih oseb

Volilna komisija Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije je v skladu z 32. členom Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (ZKGZ, Uradni list RS, št. 69/04 - UPB, 26/08, 7/09 - odl. US RS, 36/20 - ZIUPKGP, 109/23, 33/24 - odl. US RS) in na podlagi zapisnikov o izidu glasovanja volilnih

komisij volilnih enot ter zapisnikov o delu volilnih odborov na glasovanju pravnih oseb na seji 11. oktobra 2024 sestavila in sprejela Poročilo o izidu volitev v Svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in sive območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v letu 2024.

Na volitvah v Svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v letu 2024 v skupini **fizičnih oseb** je imelo pravico voliti 110.218 volivcev. Glasovalo je skupaj 11.187 volivcev (10,15 odstotka volilnih upravičencev).

Na volitvah v Svet KGZS v skupini **pravnih oseb** v letu 2024 je imelo prek elektrorjev pravico voliti 1.863 pravnih oseb. Po elektrorjih je glasovalo 576 pravnih

oseb (30,92 odstotka volilnih upravičencev).

Nadaljnji koraki

Ustanovna seja Sveta KGZS v novi sestavi, na kateri se bo volilo predsednika in oba podpredsednika ter ostale organe, bo v petek, 25. oktobra. Rezultati teh volitev (kot tudi vsi drugi rezultati) bodo objavljeni na naši spletni strani www.kgzs.si/volitve2024.

» ZBORNIČNI URAD, KGZS

Poimenska sestava Sveta KGZS

1. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA NOVA GORICA

Volilna skupina (fizične osebe)

Klemen Šavli, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Radovan Štor, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Anka Miklavič Lipušček, Kmečko društvo Nova Slovenija
Matevž Pretner, Društvo slovenski kmet

Volilna skupina (pravne osebe)

Branko Tomažič, predlagatelj: ŽUPNIJA VRHPOLJE in GOLES Tesarstvo in gozdarstvo d.o.o. Vipava

2. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA KOPER

Volilna skupina (fizične osebe)

Goran Živec, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
David Štok, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Matej Kralj, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča

Volilna skupina (pravne osebe)

Robert Bonin, predlagatelj: VINAKOPER Podjetje za proizvodnjo in prodajo vina, d.o.o.

3. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA KRANJ

Volilna skupina (fizične osebe)

Marko Gasser, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Miha Štular, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Robert Golc, Društvo slovenski kmet

Volilna skupina (pravne osebe)

Janez Šimenc, predlagatelj: ŽUPNIJA KRANJSKA GORA

4. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA LJUBLJANA

Volilna skupina (fizične osebe)

Žiga Kršinar, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Jože Podgoršek, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Mitja Pirc, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Janez Beja, Kmečko društvo Nova Slovenija
Bojan Cajhen, Društvo slovenski kmet
Barbara Lombar Virant, Društvo slovenski kmet

Volilna skupina (pravne osebe)

Andres Marko Poznič, predlagatelj: ŽUPNIJA IHAN

5. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA KOČEVJE

Volilna skupina (fizične osebe)

Marjan Kljun, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Jože Marolt, Govedorejska društva Dobrepolje, Ribnica in Velike Lašče

Volilna skupina (pravne osebe)

Andrej Mulej, predlagatelj: ŽUPNIJA RIBNICA

6. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA POSTOJNA

Volilna skupina (fizične osebe)

Renato Šircelj, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Miloš Pohole, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS

Volilna skupina (pravne osebe)

Cvetko Zupančič, predlagatelj: ŽUPNIJA UNEC

7. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA NOVO MESTO

Volilna skupina (fizične osebe)

Igor Vajda, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Matej Banovec, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Samoel Malnarič, Kmečko društvo Nova Slovenija
Anja Kastelic, Društvo slovenski kmet

Volilna skupina (pravne osebe)

Simon Kerin, predlagatelj: ŠKOFIJA NOVO MESTO

8. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA BREŽICE

Volilna skupina (fizične osebe)

Matej Renko, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Martin Mavsar, Društvo slovenski kmet
Roman Žveglič, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča

Volilna skupina (pravne osebe)

Lojze Kerin, predlagatelj: ŽUPNIJA SVETI KRIŽ - PODBOČJE

9. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA CELJE

Volilna skupina (fizične osebe)

Franc Kos, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
David Drogenik, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Primož Pevec, Društvo slovenski kmet
Boštjan Slemenšek, Združenje slovenske kmečke iniciative

Volilna skupina (pravne osebe)

Klemen Klemen, predlagatelj: ŠKOFIJA CELJE

10. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA PTUJ

Volilna skupina (fizične osebe)

Ivan Brodnjak, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Dominik Lenart, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Gregor Kolar, Društvo slovenski kmet
Anton Hohler, Lista Antona Hohlerja

Volilna skupina (pravne osebe)

Peter Pribožič, predlagatelj: MINORITSKI SAMOSTAN SV. PETRA IN PAVLA

11. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA MARIBOR

Volilna skupina (fizične osebe)

Janko Rojko, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Bojan Protner, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča

Volilna skupina (pravne osebe)

Izidor Jelenc, predlagatelj: ŽUPNIJA LIMBUŠ

12. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA SLOVENJ GRADEC

Volilna skupina (fizične osebe)

Jožef Čas, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Sonja Arlič, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Edvard Jurjavec, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS

Volilna skupina (pravne osebe)

, predlagatelj: ŽUPNIJA ŠMARTNO PRI SLOVENJ GRADCU

13. VOLILNA (OBMOČNA) ENOTA MURSKA SOBOTA

Volilna skupina (fizične osebe)

Franc Grobnik, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Janez Maroša, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Marko Kreft, Društvo slovenski kmet
Danilo Meolic, Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Roman Žvegliča

Volilna skupina (pravne osebe)

Branko Virag, predlagatelj: PANVITA, Kmetijstvo in proizvodnja hrane, d.o.o.

Poimenska sestava svetov Območnih enot KGZS

OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA

Metod Štrancar, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Milan Štih, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Oton Mozetič, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Rafael Premrl, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Rok Stres, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Anka Miklavič Lipušček, Kmečko društvo Nova Slovenija
Tadej Kavčič, Kmečko društvo Nova Slovenija
Žan Bric, Društvo slovenski kmet
Kristijan Radikon, Društvo slovenski kmet
Danijel Levpušček, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Branko Tomažič, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelja: ŽUPNIJA VRHPOLJE in GO-LES Tesarstvo in gozdarstvo d.o.o. Vipava

OBMOČNA ENOTA KOPER

Miloš Kos, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Gregor Ratoša, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Goran Živec, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Sergij Žvab, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Martina Veršnik, Društvo slovenski kmet
Elvis Barut, Združenje slovenske kmečke iniciative
Danilo Markočič, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Jurij Grgič, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Marino Jakomin, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Matej Kralj, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Robert Bonin, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: VINAKOPER Podjetje za proizvodnjo in prodajo vina, d.o.o.

OBMOČNA ENOTA KRANJ

Nejc Dolenc, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Karolina Bremec Odar, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Anže Toman, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Ivan Guzelj, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Miha Štular, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Robert Golc, Društvo slovenski kmet
Metod Jagodic, Društvo slovenski kmet

Matej Pičman, Društvo slovenski kmet
Igor Kuralt, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Stanislav Bergant, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Janez Šimenc, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: ŽUPNIJA KRANJSKA GORA

OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA

Štefan Čebašek, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Jernej Poglajen, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Matic Mušič, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Mitja Pirc, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Ivan Urbajs, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Janez Beja, Kmečko društvo Nova Slovenija
Alojz Suhoveršnik, Kmečko društvo Nova Slovenija
Andrej Hribar, Društvo slovenski kmet
Barbara Lombar Virant, Društvo slovenski kmet
Rok Koncilija, Društvo slovenski kmet
Milena Vrhovec, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Janez Per, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Boštjan Noč, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

OBMOČNA ENOTA KOČEVJE

Peter Indihar, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Stanko Oblak, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Marjan Kljun, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Ernest Pirnat, Kmečko društvo Nova Slovenija
Borut Vasič, Govedorejska društva Dobropolje, Ribnica in Velike Lašče
Jože Marolt, Govedorejska društva Dobropolje, Ribnica in Velike Lašče
Janez Jakopič, Govedorejska društva Dobropolje, Ribnica in Velike Lašče
Andrej Senekovič, Govedorejska društva Dobropolje, Ribnica in Velike Lašče
Matej Resnik, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: GO-KO, govedoreja, d.o.o.

OBMOČNA ENOTA POSTOJNA

Primož Oražem, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Florijan Peternelj, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Andrej Cej, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Jože Lekšan, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Janez Kraševac, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Tomaž Ileršič, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Miloš Pohole, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Ervin Andrejčič, Društvo slovenski kmet
Janez Rebec, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: PIVKA perutninarstvo d.d.

OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO

Pavel Vidic, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Matej Banovec, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Mitja Žagar, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Peter Tratar, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Jože Globevnik, Kmečko društvo Nova Slovenija
Andrej Škof, Društvo slovenski kmet
Miha Zupančič, Društvo slovenski kmet
Damjan Kos, Združenje slovenske kmečke iniciative
Anton Strah, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Jernej Redek, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Simon Kerin, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: ŠKOFIJA NOVO MESTO

OBMOČNA ENOTA BREŽICE

Ivan Kožar, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Marko Zabukovec, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Matej Renko, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Mihael Petančič, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Martin Jožef Tomše, Kmečko društvo Nova Slovenija
Barbara Zakrajšek, Društvo slovenski kmet
Simon Zevnik, Društvo slovenski kmet
Boris Orešek, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Matjaž Jakše, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Jernej Vokalič, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Lojze Kerin, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: ŽUPNIJA SVETI KRIŽ - PODBOČJE

OBMOČNA ENOTA CELJE

David Drogenik, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Damijana Bistan Učakar, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Feliks Korbar, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Matej Jošt, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Jože Verdel, Društvo slovenski kmet
Franc Jagodič, Društvo slovenski kmet

Jože Strenčan, Združenje slovenske kmečke iniciative
Milan Hrovat, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Janko Šket, Lista Janez Erjavac
Jože Kotnik, Lista Roka Sedminka
Klemen Klemen, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: ŠKOFIJA CELJE

OBMOČNA ENOTA PTUJ

Dušan Kosi, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Matej Šmigoc, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Davor Trstenjak, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Milan Fideršek, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Denis Hrga, Društvo slovenski kmet
Matjaž Muzek, Društvo slovenski kmet
Martina Rokavec, Združenje slovenske kmečke iniciative
Branko Klemenčič, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Milan Unuk, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Mateja Cveček, Lista Antona Hohlerja
Simon Toplak, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: KMETIJSKA ZADRUGA PTUJ z.o.o.

OBMOČNA ENOTA MARIBOR

Erna Skok, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Jože Horvat, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Dejan Breznik, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Borut Krajnc, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Rok Damijan, Društvo slovenski kmet
Rado Lobnik, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Bojan Protner, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Gregor Mlakar, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Izidor Jelenc, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: ŽUPNIJA LIMBUŠ

OBMOČNA ENOTA SLOVENJ GRADEC

Janez Rosc, Društvo SKZ - Slovenska kmetička zveza
Jože Lenko, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Zvonko Grubelnik, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Milena Ramšak, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Simon Cvetko, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Edvard Jurjavec, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Jožef Čas, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Gašper Kuhar, Društvo slovenski kmet
Peter Lenko, Združenje slovenske kmečke iniciative
Peter Vernekar, Kmečka lista - društvo za razvoj kmetijstva in podeželja
Nejc Preglau, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: KOROŠKA KMETIJSKO-GOZDARSKA ZADRUGA z.b.o.

OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA

Janez Maroša, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Franc Grobnik, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Rok Lančič, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Simon Horvat, Društvo Forum za kmetijstvo in podeželje SDS
Dejan Jakob, Društvo slovenski kmet
Dušan Ozvatič, Društvo slovenski kmet
Danilo Meolic, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Štefan Kranjec, Društvo članov Sindikata kmetov in Društvo za razvoj kmetijstva - Lista Romana Žvegliča
Branko Buček, Zveza govedorejcev Pomurja
Alojz Varga, Slovenska zveza prašičerejcev
Slavko Petovar, Predstavniki pravnih oseb, predlagatelj: SPLOŠNA KMETIJSKA ZADRUGA LJUTOMER Križevci z.o.o.

Sito, ki pomaga kmetom ločiti zrnje od plev

Tudi letos je na sejmu AGRA v Gornji Radgoni KGZS pomembno prispevala k vsebini programa sejma.

Na osrednjem dogodku Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) na sejmu AGRA 2024 je bil predstavljen pomen zbornice ter izpostavljena dva jubileja, povezana s strokovnim delom v kmetijstvu: 130 let delovanja KGZS – Zavoda Maribor in 120 let kontrole v živinoreji. Prav tako je bil poudarjen vse večji pomen ekološkega kmetijstva.

Predsednik Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije Roman Žvegljč je v svojem nagovoru izpostavil pomen znanja, ki je v digitalni dobi postalo zelo dostopno. »Na spletu

dobiš na eno vprašanje kopico nasvetov, marsikdaj diametralno nasprotnih. Tukaj pride do izraza pomen strokovnih služb pri KGZS. Te delujejo na osmih kmetijsko-gozdarskih zavodih in zborničnem uradu ter so s svojem znanjem in izkušnjami sito, ki kmetom pomaga ločevati zrnje od plev. Kmetje upravičeno zahtevamo, da javnost objektivno presoja našo vlogo in pomen. Treba je videti tako minuse kot pluse. Če se tega ne upošteva, enačba nima rešitve. Slovenija je poleg naravnih lepot in znamenitosti lepa tudi zato, ker

smo jo in jo še delamo lepo slovenski kmetje in kmetice!«

Javna služba kmetijskega svetovanja in prenos znanja

V okviru strokovnih srečanj na 62. sejmu AGRA v Gornji Radgoni je danes potekalo srečanje, na katerem so kmetijski strokovnjaki spregovorili o pomenu javne službe kmetijskega svetovanja (JSKS) za slovensko kmetijstvo.

»Pred nami so številni izzivi, imamo odlične strokovnjake, prihajajo novi, mladi kmetijski strokovnjaki, ki delo službe kmetijskega svetovanja razvijajo naprej,« je v uvodnem pozdravu povedal direktor Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Janez Pirc in se zahvalil kmetijskim svetovalkam, svetovalcem in vsem sodelavcem, ki delajo za razvoj kmetij in slovenskega kmetijstva v okviru zborničnega sistema. Srečanja se je udeležilo prek sto udeležencev.

Vodja sektorja za kmetijsko svetovanje pri KGZS Anton Jagodic je poudaril pomen javne službe kmetijskega svetova-

nja (JSKS) za slovensko kmetijstvo. Sistem JSKS deluje v okviru devetih pravnih oseb in je voden enotno z enotnim programom, ki se izvaja skladno z izhodišči Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Program dela, ki ga pripravijo, vključuje skrb za dobro usposobljen kader. Kljub temu da slovenske fakultete usposablajo kakovostne strokovnjake, je le-te potrebno dodatno usposobiti za delo s kmeti. Delo kmetijskega svetovalca je zahtevno, potrebne so posebne veščine, prilagajanje in širok obseg znanj.

Poudaril je pomen razvoja znanj kmetijskih svetovalcev in izpostavil pomen sistemsko zagotovljenega vira za pridobivanje potrebnih sredstev. Metodološka usmerjanja kmetijskih svetovalcev temeljijo na mednarodno priznanem sistemu CECRA, ki jim pomaga, da svoje znanje v odnosu do kmetov uporabijo na pravi način. Kot novost je izpostavil sistem e-učenja, ki bo omogočal tudi dostop do znanja na daljavo.

»ZBORNIČNI URAD, KGZS

S kmetije za Vas

KGZS je v sodelovanju s tednikom *Kmečki glas* in spletnim portalom *Agrobiznis*, ki deluje v okviru časnika *Finance*, na sejmu Agra razglasila rezultate akcije *S kmetije za Vas*, v kateri je letos sodelovalo osem kmetij.

Namen akcije je prepoznavanje dobrih kmetijskih praks. Kmetij, ki izvirno, dovršeno in uspešno tržijo lastne pridelke, izdelke ali storitve. Priznanje, ki ga pri tem kmetije prejmejo, predstavlja potrditev smelih korakov, dobrih odločitev in uspešnosti v načrtovani poslovni dejavnosti. Strokovna komisija si je vse prijavljene kmetije ogledala in pri tem ocenjevala izvirnost, domiselnost, učinkovitost promocije ter prodaje in celostno podobo kmetije.

Zlato sončnico je prejela kmetija Baron iz Planice pri Framu. Podelili so tudi priznanja za promocijo kulturne dediščine, ki sta jo prejeli Hiša vin Pečarič iz Čuril pri Metliki in Aškerčeva domačija iz Senožet pri Rimskih Toplicah.

Na odprtju sejma Agra je Roman Žvegljč, predsednik Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije, opozoril na to, da imajo kmetje težje pridelovalne pogoje, vendar so skupaj s stroko in z načinom kmetovanja ohranili pitno vodo. »Zato smo ena redkih držav, ki ima pitno vodo iz vsake pipe. To bi morala ceniti vsa javnost.« Na vprašanje, kaj meni o spremembah Zakona o ohranjanju narave, pa je odgovoril: »Pustite nam obdelovati slovensko zemljo, saj to znamo, seveda ob upoštevanju stroke.«

Pomagaj, delaj dobro, moli

Že 21. vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi in Slomu

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), župnija Ponikva in občina Šentjur pri Celju so s pomočjo številnih prostovoljcev v nedeljo na Ponikvi pripravile enaindvajseto vseslovensko srečanje kmetov pri zavetniku kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva – blaženemu Antonu Martinu Slomšku. Vodilna misel sreča-

Dobro opravljeno delo – zaradi sebe, otrok in drugih

Poudaril je tudi pomen dobro opravljenega dela: »Kljub temu, da včasih razmere niso najboljše, pravzaprav pogosto tudi dobre niso, je prav, da dobro opravimo svoje naloge in svoje delo. Zaradi nas samih, da si lahko mirno pogledamo v oči, zaradi otrok in zaradi

Igralec Pavle Ravnohrib ob uvodu v recitacijo Martina Krpana:
»Kmetje dobro vemo, da so v Evropi in Sloveniji številni, ki se senčijo pod lipo in nam otežujejo delo, namesto da bi nam pomagali.«

ljudi, ki so deležni vašega dela, da tudi njim lahko mirno in svobodno pogledamo v oči.«

In še: »Molitev pa človeku tudi pomaga, da ne obupa. Najbrž ni poklica, v katerem bi se človek tako živo zavedal, da ob vsem svojem delu in znanju

potrebuje tudi blagoslov od zgoraj. Samo tisti, ki ve, kako peče znoj v očeh in kako skelijo žulji na dlaneh, tudi ve, kako trepeta srce pred poletno nevihto, ki lahko v trenutku odpihne in odplakne mesece in mesece dela in garanja.«

Evangelikiški škof **Geza Filo** se je v nagovoru dotaknil pomena našega poslanstva. »Slovenke in Slovenci smo se skozi zgodovinsko izkušnjo ustanavljanja naše nam skupne domovine naučili, da smo najbolj uspešni tedaj, ko sodelujemo in smo v izpolnjevanju zadanih ciljev enotni. Kmet, ki dela na kmetiji, dela za preživetje naroda, dela za kulturo, dela za gospodarstvo, dela za vse, pa tudi zase.«

Sveto mašo so vsebinsko obogatili številni sodelujoče kmetice in kmetje, otroci in dijaki, s petjem pa jo je naredil še posebej prisrčno mešani pevski zbor župnije Dramlje pod vodstvom zborovodkinje **Lucije Kolar**, utečeno prinašanje darov na oltar pa je eden najbolj žlahtnih trenutkov darovanja.

Sveto mašo je ob somaševanju duhovnikov daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Stanislav Zore, romarje je nagovoril tudi bivši evangeličanski škof Geza Filo.

nja je bila Pomagaj, delaj dobro, moli.

Srečanje se je začelo s sveto mašo v cerkvi svetega Martina na Ponikvi, ki jo je daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. **dr. Stanislav Zore**. V svoji pridigi je poudaril pomen solidarnosti: »Danes je v družbi veliko govorjenja o solidarnosti. Bogu hvala za to solidarno pomoč, ni pa prav, da se država začne zanašati na to solidarno pomoč ali pa da solidarna pomoč postane edina pomoč, ki so jo deležni tisti, ki so doživeli kakršno koli nesrečo. Solidarnost med ljudmi ne odvezuje države od njenih nalog in dolžnosti, ki jih mora izpolnjevati kot servis skupnega dobrega za vse svoje prebivalce,« je izpostavil škof.

Pri maši so sodelovali številni prostovoljci.

V znamenju zavednega duha Slomška, Cankarja in Levstika

Na akademiji na Slomu je najprej zbrane pozdravila podžupanja občine Šentjur **Silva Koželj**, potem pa je prisotne nagovoril predsednik KGZS

če ne mi, kmetice in kmetje, smo poklicani, da ohranjamo slovenstvo?»

Slomšek ni ovinkaril

»Pri tem se zgledujmo po Slomšku. Slomšek ni ovinkaril. Povedal je jasno in na-

Roman Žvegljč, predsednik KGZS: »Obdelava polj, sadovnjakov, vinogradov, ohranjanje obdelane in kulturne krajine so za obstoj slovenstva izjemnega pomena.«

Roman Žvegljč, ki je poudaril pomen kmetov za obstoj naroda: »Kdor poseduje in obdeluje zemljo, od tega je dežela. S tem se ohranja naš jezik, naše izročilo, naša identiteta. Kdo,

ravnost. To se danes pogreša. Preveč ovir nam postavljajo razni birokrati in navidezni varuhi okolja, ki s tem dobijo svoj kos pogače. Drobtine pa ostanejo kmetom. To ni prav!«

Srečanje organizirajo in finančno podpirajo: KGZS, občina Šentjur, župnija Ponikva, PGD Ponikva, društva kmečkih žena z območja KGZS - Zavoda Celje, ŠC Šentjur, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Kmetijska založba, Sadjarstvo Slom, Meja Šentjur, Zadrुžna zveza Slovenije in številni neimenovani prostovoljci. Vsem Bog povrni!

Osrednji gost akademije je bil igralec (pa tudi malo kmet) **Pavle Ravnohrib**. Najprej je interpretiral Slomškovo pesem Nebeške bukvice, v nadaljevanju smo podoživeli občudovanje naše dežele po Cankarjevem Kurentu, na koncu pa nas je spravil v dobro voljo z interpretacijo Levstikovega Martina Krpana.

V kulturnem programu so sodelovali še **Kvartet ljudskih pevcev z Vitanj**, **dijaki Šolskega centra Šentjur**, **ljudska pesnica Ivanka Uduč** in **Moški pevski zbor Dramlje** pod vodstvom **Gregorja**

S prinašanjem darov so kmetice in kmetje izrazili zahvalo za preteklo leto, ko le ni bilo kakih večjih ujm.

In nadaljeval: »Trenutna oblast je pri pripravi zakonodaje večkrat podlegla javnosti vsečnemu zagovarjanju varovanja okolja in živali brez upoštevanja kmetijske stroke. To ni dobro niti za kmete niti za širšo družbo. Koliko energije gre v prazno zaradi tega, ker se premalo ter preslabo posluša in razume kmete in našo kmečko realnost!«

Kolarja. Pred pogostitvijo z golažem in drugimi dobrotami, ki so jih pripravile kmečke žene iz okoliških društev, je poskrbela za dober tek z napičnico vinska kraljica Slovenije **Sanja Ferjančič**.

»MARJAN PAPEŽ, TATJANA VRBOŠEK, KGZS

»FOTOGRAFIJE: ŽARE MODLIC

Prireditveni prostor na Slomu je bil poln do zadnjega kotička.

Ravnanje s pridelki zelenjave v skladišču in v distribucijski verigi

Po pobiranju pridelka je za ohranjanje kakovosti pomemben način ravnanja z zelenjavo. S pravilnim ravnanjem podaljšujemo prisotnost zelenjave na trgu in potrošniku zagotavljamo kakovosten pridelek.

Protokol za ohranjanje kakovosti zajema preprečevanje nastajanja dodatnih mehanskih poškodb, kontrolo temperature, vlage in pri daljšem skladiščenju tudi koncentracije etilena in sestave zraka v skladiščnem prostoru. Pri načrtovanju shranjevanja je potrebno razmisliti o velikosti prostorov, številu prostorov, razporeditvi blaga v skladišču, količinah in vrstah dnevno prispelih pridelkov, vrsti in izvedbi klimatizacije, nadzoru fizikalnih parametrov in manipulaciji, ki jo zahteva nadaljnji prodajni proces. Ustrezni pogoji skladiščenja zagotovijo podaljševanje roka uporabnosti zelenjave in vzdrževanje pričakovane kakovosti pridelkov. Pravilno načrtovani in časovno ustrezno izvedeni procesi zmanjšujejo tudi kalo blaga oziroma količino izgub, ki lahko nastanejo na kmetiji pred prodajo. To ni pomembno le za ekonomsko uspešnost kmetije, ampak tudi za vrsto drugih ciljev, ki jih želimo realizirati. Med njimi je pomemben cilj zmanjševanja izgub in odpadkov na kmetijskem gospodarstvu.

Zelenjava je živo blago. Po spravilu se fiziološki procesi nadaljujejo, zelenjava še naprej dozoreva in se stara. Pravilno ravnanje s pridelki je pomemben element daljšega roka uporabnosti, boljšega izgleda, ohranjanja hranilne vrednosti in ustreznih organoleptičnih lastnosti. Klimatizacija upočasni dihanje, manjša razgradnjo klorofila, mehčanje tkiv, zmanjša tvorjenje ligninskih vlaken oziroma nitavost zelenjave, razgradnjo hranilnih snovi in antioksidantov, možnost fizioloških motenj in mikrobno aktivnost.

Parametri, na katere mora biti pridelovalec pri skladišče-

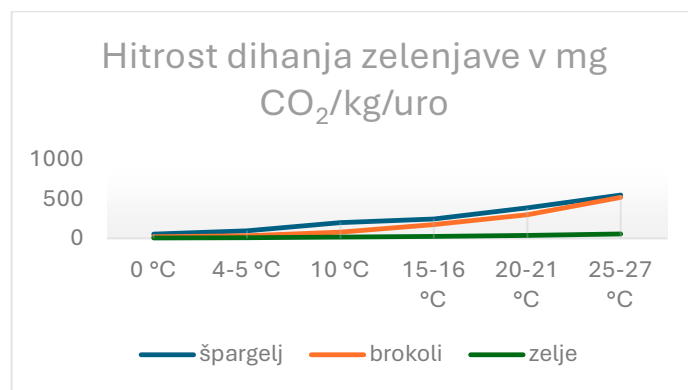
nju pozoren, so temperatura zelenjave (merjenje središčne temperature), ko jo pripeljemo z njive, temperatura zunanega zraka ter zelena končna temperatura in relativna vlaga za posamezno vrsto zelenjave v skladišču. Po pobiranju moramo pridelke čim prej umakniti z direktne sončne svetlobe in visokih temperatur ter jo čim prej odpremiti v primerno hlajen prostor. Čim

plin etilen. Pri mnogih vrstah zelenjave je intenzivnost diha-

Vpliv klimatizacije na skladiščenje zelenjave

Na začetno temperaturo v skladišču vplivata temperatura, ki jo je imela zelenjava ob pobiranju, in toplota, ki jo zelenjava proizvaja sama zaradi dihanja. Proizvedena toplota še dodatno povečuje temperaturo v zelenjavni masi in skladiščnem prostoru. Pri projektiranju moramo ob načrtovanju hlajenja skladišča upoštevati, katera vrsta zelenjave bo v skladišču, kolikšna bo njena proizvedena toplota na količino in kakšna je pričakovana zunanja temperatura zraka v času prevzema blaga v skladišče. Glede na to se tudi izbere hladilna tehnika, predohlajevanje blaga in velikost hladilnih teles na volumen skladi-

Slika 1. Intenzivnost dihanja različnih vrst zelenjave pri različnih temperaturah

manjša je temperaturna razlika med temperaturo zelenjave in temperaturo skladišča, tem manjše so možnosti, da pride do nezaželenega kondenza na blagu, ki vpliva na večje možnosti širjenja različnih obolenj. Zato je pomembno predohlajevanje. Prav tako je pomembno, da zrak ni presuh, kar se lahko zgodi pri zelo hitrem ohlajevanju in močni ventilaciji. Presnova v skladišču se nadaljuje. Hitrost fizioloških procesov v skladišču je odvisna od vrste vrtnine in temperature zunanjega zraka. Merimo jo z intenzivnostjo dihanja. Cilj shranjevanja je upočasnitev procesa dihanja v skladišču. Pridelki zelenjave še naprej porabljajo hranila in kisik ter sproščajo vodo, ogljikov dioksid, toploto in zorični

nja v času obiranja sedem- do desetkrat večja kot po ohladi-tvi v skladišču.

Stopnja intenzivnosti dihanja različnih vrst zelenjave pri temperaturi 5 °C

Stopnja občutljivosti glede na stopnjo dihanja	mg CO ₂ /kg na uro pri T 5 °C	Vrsta zelenjave
Zelo nizka	<5	Suha zelenjava, suh grah, suh fižol ....
Nizka	5–10	Krompir, čebula, česen
Zmerna	10–20	Zelje, korenje, mladi krompir, zelje, paradižnik, paprika, solata
Visoka	20–40	Cvetača
Zelo visoka	40–60	Stročji fižol, brstični ohrovt, mlada čebula, artičoka
Ekstremno visoka	>60	Šparglji, brokoli, sladka koruza, sveži grah, špinača

šča. Z naraščanjem temperature in zniževanjem relativne vlage se povečuje transpiracija oziroma izhlapevanje iz pridelkov, zaradi česar lahko v času skladiščenja ali distribucije pride do velikih izgube vode in uvelosti. V procesu dihanja nastaja namreč tudi voda. Previsoka temperatura in nizka vlaga zato vodita v prehitro staranje pridelkov, prezorevanje in mehčanje tkiv. Pridelki zaradi izgube vode venijo, izgubljajo sočnost in slabšajo se jedilne lastnosti.

Slika 1 prikazuje intenzivnost dihanja, ki ga najbolj učinkovito upočasnimo z ohlajevanjem pridelkov in znižanjem vhodne temperature blaga. Pri nižjih temperaturah se dihanje uravna na minimalno raven, kar podaljšuje rok shranjevanja.

Če je intenzivnost dihanja visoka, izmerimo veliko količino izdihanega CO₂ na kilogram zelenjave na uro. Pravilo je, da ima zelenjava z manjšo intenzivnostjo dihanja daljšo življenjsko dobo in je manj pokvarljiva, zelenjava z večjo intenzivnostjo dihanja pa krajšo življenjsko dobo in je hitro pokvarljiva. Življenjska doba čebule, česna, korenja in zelja je daljša od življenjske dobe šparglja, špinaca, brokolija ali solate, ki imajo visoko intenzivnost dihanja. Na splošno lahko rečemo, da je rok uporabnosti zelenjave obratno sorazmeren z intenzivnostjo dihanja.

Pri višji temperaturi je dihanje hitrejše, količina proizvedenega CO₂ se podvoji ali potroji ali narašča celo s kvadratno temperaturo, kot je na primer pri brokoliju.

Na zorenje oziroma shranjevanje vpliva tudi zorični plin. Etilen je naravni rastni hormon, ki ga proizvaja rastlinsko tkivo in vpliva na zorenje plodov, listov, cvetov ter gomoljev. Etilen uravnava številne procese rasti, razvoja in staranja v rastlinskih tkivih. V velikih količinah ga proizvajajo zoreči plodovi. Njegov nastanek povzročajo tudi nekatere vrste stresa, kot so npr. mehanske poškodbe, hormon je namreč del zdravnega procesa. Etilen se sprošča kot plin in se kopiči na površini. Najlažje ga odpravimo s prezračevanjem. Njegov vpliv

lahko uravnavamo oziroma zmanjšamo tudi s kemičnimi sredstvi (npr. z 1-metilciklopropenom). Etilen je krivec za mnogo napak, ki nastanejo v skladišču in na prodajnih policah, predvsem pri zelenjavnih vrstah, ki so občutljive na njegovo prisotnost. Zelo občutljive vrste zelenjadnice na etilen so brokoli, cvetača, korenje, brstični ohrovt, kumare, solata, paprika, bučke in lubenice, ki jih zaradi tega ne smemo skladiščiti skupaj s proizvajalkami zoričnega plina, npr. paradiznikom, melonami in različnim sadjem (jabolki, hruškami ...).

Pobiranje zelenjave v hladnem delu dneva.

Hitro odvajanje 'poljske toplote' – predohlajevanje zelenjave, ko jo pripeljemo z njive, kar vpliva tudi na zmanjšano tvorbo etilena. Pri tem moramo paziti, da ne prihaja do kondenza in prekomerne vlage ali do izsušitve, ko imamo močno ventilacijo. V primeru nehlajenih prostorov obrano blago postaviti v senčen, hladen prostor. Po ohladitvi rastlinske mase redno vzdrževanje temperature in vlage glede na vrsto zelenjave v skladišču. Pogosto obnavljanje zraka v skladišču.

Ločeno skladiščenje plodov, ki tvorijo etilen in so občutljivi na etilen.

Transpiracija se zmanjša tudi z regulacijo relativne vlage. Relativna vlaga okoli 98 odstotkov pri 0 do 1°C je ustrezna skoraj za vse vrste zelenjadnic. Izjema so čebula, česen in buče, kjer mora biti relativna vlaga pod 70 odstotkov in skladiščni prostor dobro prevetren. Na podlagi predhodnih izračunov izvajamo primerno intenzivnost prisilnega gibanja zraka.

Kakovost pridelkov

Za vzdrževanje visoke kakovosti skladiščene zelenjave sta zelo pomembna tudi nadzor nad kakovostjo pobrane zelenjave in sortiranje. Sortiranje za skladiščenje mora biti strožje in bolj natančno, saj neakovostno in s patogeni okuženo blago nima nobene možnosti za daljše skladiščenje. Naj poudarimo, da so na kmetijskih gospodarstvih, ki pridelujejo zelenjavo, zelo pomembni tudi predohlajevanje in kratkotrajno pravilno shranjevanje ter klimatizacija distribucijskih in manipulacijskih prostorov. Če temperature padejo pod priporočene temperature skladiščenja, se zelenjava lahko tudi »prehladi«. Posamezne sorte ene vrste zelenjave so lahko različno

občutljive na nizke temperature. V tem primeru je potrebno temperature skladiščenja prilagoditi občutljivosti posamezne sorte.

Kmetije, ki v procesih pridelave, priprave blaga za trg in distribucije z nadzorom kakovosti izboljšujejo postopke skladiščenja, učinkovito vplivajo na kakovost zelenjave do končnega potrošnika. Če je hkrati dobro razvit tudi prodajni proces, končna prodajna kakovost povečuje zaupanje kupcev.

» NATALIJA PELKO, KGZS - ZAVOD NOVO MESTO

Skladiščenje lukovk

Skladiščenje vrtnin je pomemben del pridelave, saj zagotavlja možnost prodaje pridelka tekom cele sezone. S skladiščenjem tudi podaljšujemo uporabnost pridelka.

Ena izmed lastnosti kulti- varjev je dolžina oziroma sposobnost skladiščenja. Izbor ustrezne, še boljše nekaj ustreznih sort (hibridov) zagotavlja, da boste imeli lukovke na razpolago skoraj celo leto.

Na kmetijah, kjer so lukovke pomemben člen kolobarja, je nujno zagotoviti petletni kolobar. Samo tak zagotavlja ustrezno zdravstveno stanje pridelka med vegetacijo in v skladišču. Mnoge skladiščne bolezni so posledica preozkega kolobarja.

Zelo pomembno vlogo pri skladiščenju ima tudi ustrezno gnojenje. Lukovke potrebujejo veliko kalija in žvepla, ki zelo vplivata na sposobnost skladiščenja. Zelo zahtevno in natančno mora biti tudi gnojenje z dušikom. Dognovanje z dušikom je potrebno glede na pričakovan pridelek. Vendar ni priporočljivo dognovanje s počasni topnimi oblikami dušika, prav tako dognujemo z majhnimi količinami naenkrat. Prevelika količina dušikovih ionov v vodni raztopini v tleh v času debeljenja čebule lahko povzroči gnitje.

Tudi namakanje je pomembno za skladiščenje. V primeru menjave suhih in premokrih tal (leto 2024) lahko pride do pomanjkanja kalija, trohnenja posameznih kolobarjev in kasneje okužb z bakterijami.

Spravilo pridelka je zelo pomembno

Ustrezno spravilo pridelka je za skladiščenje vedno pomembno, pri lukovkah pa so nevidne poškodbe zaradi grobega ravnanja ob spravilu še posebej nevarne.

Na dolžino skladiščenja močno vpliva tudi pravočasno spravilo. Veliko različnih navodil obstaja, kdaj je primeren čas za izkop čebule in česna. Po petintridesetih letih dela vidim, da najbolj drži sledeče: čebulo izkopljemo ne gleda

na sušenje listov, ko okrog 50 do 65 odstotkov listja rastlin v posevku poleže. Preostale še pokončne preverimo, in če je čebulni vrat zaprt, je posevek primeren za izkop. Prepozen izkop za sabo potegne hitrejša kaljenje v skladišču.

Za pravočasen izkop česna velja pravilo, da pričnemo izkop, ko se posušijo spodnji trije listi, in smo prepozni, ko je posušenih šest listov. A sušenje listov je pogosto povezano tudi s sušo, vročino ali boleznimi. Sama raje opazujem samo čebulo, ki ob zorenju gleda iz zemlje. Ko so stroki izbočeni pri večini rastlin, je čas za izkop. Prepozen izkop s sabo prinaša več težav. Če jemljemo iz posevka tudi razmnoževalni material za naprej, potem bo prepozno pobran prehitro pogljal nadzemne dele in s tem bo oslabil koreninski sistem. Krajši je tudi čas skladiščenja.

Mogoče ni odveč opozorilo, da ob sušenju lukovk ne nalogamo previsoko. Če jih nabiramo v mrežaste vreče, polagamo le-te na tla ležeče, ne pokonci. Če jih nabiramo na prikolice, naj te ne bodo previsoko naložene. Vse to skrajšuje čas skladiščenja.

Sušenje pred skladiščenjem

Pred skladiščenjem je lukovke (razen pora) potrebno osušiti. Manjše količine pridelka sušimo v vetrovnem in senčnem prostoru v tankih plasteh. Česna ne sušimo na soncu, saj lahko izgubi belo barvo. Čebulo pa lahko ob primernem vremenu do deset dni sušimo na soncu na njivi, a ne v razmerah, kakršne vladajo zadnja leta. Pri temperaturah nad 30°C je na soncu ne sušimo.

Večje količine se sušijo s preprihovanjem. Prostor naj bo čim višji, po možnosti obložen z lesom. Čebule (česen ali čebula) nasujemo v zaboje, ki imajo med letvicami pred-

Manjše količine lukovk lahko sušimo kar z listi, kar je primerno tudi za stare kmetije. (Foto: Miša Pušenjak)

ke, in preprihavamo z ventilatorji. Zaželeno je, da preprihavamo s toplim zrakom, a zaradi stroškov za energije in ker je običajno v poletnem času dovolj toplo, večina pridelovalcev zraka ne segreva. Ob sušenju zgrabimo še do 10 odstotkov mase pridelka.

Sušenje poteka veliko hitreje, če listov čebule, predvsem pa česna, ne porežemo. A v večjih količinah je tako sušenje nemogoče.

Pogoji za skladiščenje lukovk

Dolžina skladiščenja je odvisna od sorte. Velja, da se sorte lukovk z daljšo rastno dobo skladiščijo dalj časa in obratno.

Za skladiščenje lukovk je potreben suh in mrzel zrak. Pomembno je, da v skladišče damo samo zdrav, dobro ohlajen in posušen pridelek.

V literaturi se pogoji skladiščenja lahko razlikujejo med seboj. A številke za posamezne vrste lukovk niso zelo različne. Idealni pogoji za skla-

diščenje čebule so -1 do 0°C pri 75- do 85-odstotni zračni vlagi. Podobni pogoji veljajo tudi za šalotko. Česen skladiščimo lahko tudi do -3°C in pri 85- do 90-odstotni zračni vlagi. Por je nekoliko drugačen od čebule, česna in šalotke. Prezimne sorte je najbolje pustiti kar na prostem, seveda pa potem zahteva priprava za trg nekaj več časa. Por skladiščimo, hranimo v hladilnici, idealna temperatura je 0°C, zračna vlaga pa 98 odstotkov (vir: Gemüsebau, Hermann Laber, 2020, Tehnološka navodila, Skladiščenje zelenjave, Natalija Pelko 2024).

Seveda so tukaj zapisane idealne številke, ki pa jih zaradi ekonomike slovenske kmetije običajno ne morejo dosežati. Vsaka sprememba temperature skrajša čas skladiščenja. Pomembno je tudi, da v skladišču preprečimo nihanje temperature, saj vsaka stopinja nihanja skrajša čas skladiščenja.

»MIŠA PUŠENJAK, KGZS - ZAVOD MB

Uporaba tople vode za ohranjanje svežine

Obdelava s toplo vodo je preprosta, primerna tudi za ekološko pridelavo zelenjave in pomembno poveča skladiščno sposobnost.

Svežina in kakovost zelenjave sta ključna parametra, na osnovi katerih se bo kupec odločil za nakup ali pa tudi ne. A takoj po spravilu zelenjave se že dogajata v pridelkih dva za ohranjanje svežine in hranilnih vrednosti pomembna procesa: transpiracija ali izguba vode in oksidacija ali dihanje. Oba zmanjšujeta kakovost in svežino zelenjave.

Pri listnati zelenjavi so kritične že izgube med 3 in 5 odstotkov vlage. Izsuševanje povzroči tudi slabšanje teksture in izgubo vitamina C. Zato se priporoča spravilo zelenjave v hladnejših delih dneva, najbolje zjutraj. Po obiranju pridelek ne sme biti izpostavljen soncu. Priporoča se čim hitrejši transport v hladilnico in takojšnje hlajenje ter vzdrževanje relativne vlage nad 90 odstotki, kar je dovolj za prodajo na lokalnih trgih.

Pilotni projekt

Za daljše skladiščenje se lahko uporabi tudi potapljanje zelenjave v toplo vodo, kar raziskujemo v pilotnem projektu. Podaljšanje svežine zelenjave s po-obiralo obdelavo z vročo vodo, ki ga vodi podjetje Čarna. Drugi partnerji projekta smo Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije: Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Univerza v Ljubljani: Biotehniška fa-

kulteta – oddelek za živilstvo, Zavod Ekometer in kmetije Ire Zorka, Sedem čez devet d.o.o., Maria Giassija in Matevža Šivica.

V tuji literaturi smo našli več uspešnih praks obdelave zelenjave neposredno po obiranju, s katerimi se izboljša skladiščna sposobnost, pridel-

na fiziološke procese v sadju in zelenjavi.

V poskuse, ki so bili izvedeni na Biotehniški fakulteti, smo vključili komercialno zanimive zelenjadnice: kumare, bučke, mlado korenje, papriko, pelate in melancane. Kumare so bile obdelane s temperaturo vode 52 °C pet minut, bučke z vodo temperature 45 °C petnajst minut in mlado korenje 50 °C dve minuti. Tako obdelane vzorce zelenjave in kontrolne vzorce smo nato skladi-

dan skladiščenja vzorcev pelatov, obdelanih s toplo vodo, je bila stopnja propadanja 19 odstotkov skladiščenih pri 4 °C in 25 odstotkov skladiščenih pri 10 °C. Pri neobdelanih vzorcih pelatov, skladiščenih pri istih pogojih, je ocenjena stopnja propadanja 62 odstotkov skladiščenih pri 4 °C in 87 odstotkov skladiščenih pri 10 °C. Topla voda ni povzročila poškodb, povečala je odpornost na fiziološko propadanje in na mikrobiološke okužbe –

Vzorci paprike in pelatov v času poskusa (Foto: Urška Kozole, BF)

ki ostanejo dlje časa sveži in primerni za prodajo. Številne prakse vključujejo uporabo kemičnih spojin, a obdelava pridelkov z vročo vodo je preprosta in ekološko sprejemljiva. Pri tej metodi se za natančno določen čas (od nekaj sekund do nekaj deset minut) v vodno kopel izbrano temperaturo (med 40 °C in 60 °C) potopi zelenjava. Ta fizikalni postopek pomembno vpliva

ščili pri 10 °C in 4 °C, del tudi pri sobni temperaturi.

Zanimivi rezultati

S toplo vodo obdelana paprika je med skladiščenjem pri sobni temperaturi in med skladiščenjem pri 10 °C izgubila manj mase kot neobdelana paprika. Tudi bučke, ki smo jih namakali v topli vodi in nato skladiščili pri 4 °C, so izgubile manj mase kot neobdelane.

Topla voda pozitivno vpliva tudi na izgled in teksturo zelenjave. Obdelana zelenjava ostane čvrsta dlje časa kot neobdelana. Pelati, obdelani in nato skladiščeni pri 10 °C, so na zadnji dan skladiščenja imeli večjo trdoto kot netretirani. S tretiranim korenjem, skladiščenim pri 4 °C, je bilo enako.

Vrednotena je bila tudi stopnja propadanja plodov v času skladiščenja. Na osemnajsti

zelenjava ostane dlje časa primerna za prodajo.

Delni rezultati nakazujejo tudi, da imajo nekatere vrste zelenjave, ki smo jih obdelali s toplo vodo, več skupnih fenolov in višji antioksidativni potencial kot neobdelane.

Obdelava s toplo vodo je preprosta, primerna tudi za ekološko pridelavo zelenjave in pomembno poveča skladiščno sposobnost. To velja za dolgotrajno skladiščenje v optimalnih pogojih kot tudi čas, ko lahko zelenjavo prodajamo na prodajnih policah pri previsoki temperaturi in preizviski vlagi.

- » JERICA PUČKO ANTOLIN, KGZS - ZAVOD NOVA GORICA
- » UROŠ IPAVEČ, KGZS - ZAVOD NOVA GORICA
- » PROF. DR. RAJKO VIDRIH, BF
- » URŠKA KOZOLE, BF

Sveže nabrani vzorci bučk (Foto: Jerica Pučko Antolin, KGZS - Zavod Nova Gorica)

Dopolnilna dejavnost – DA ali NE

O prednostih in slabostih dopolnilnih dejavnostih na kmetiji in kdaj se odločiti zanj

Pred kratkim sem nalela na primer, kjer prigrasitev ni bila potrebna oz. niti ni bila primerna, saj je kmetija predelavo izvajala le za lastne potrebe in svojih izdelkov ni nikjer prodajala, je pa kmetija želela sodelovati na razpisu za nepovratna sredstva, ki je zahteval dopolnilno dejavnost. Zmedo jim je povzročila napačna informacija, ki je na dotično kmetijo prišla kot govorica iz nepreverjenega vira. Ker so se člani kmetije obrnili na svetovalno službo, so razrešili svojo dilemo, ki bi jim lahko čisto po nepotrebnem povzročila kar nekaj težav.

vam urejenost priporočam še z drugega vidika. Predlagam, da na svoje izdelke pogledate kot potencialni uporabnik, kar seveda tudi ste. Prepričana sem, da bi kot kupec tudi sami raje izbrali izdelek, za katerega veste, da je pripravljen v urejenih prostorih in je skladen s smernicami varne hrane. S tem, ko svoje prostore uredite tako, kot zahtevajo načela dobre higienske prakse, ter prigrasite dopolnilno dejavnost, jamčite za kakovost svoje ponudbe in to danes šteje vedno bolj. Poleg tehnoloških zahtev imajo posamezne dopolnilne dejavnosti tudi svoje pogoje, na katere

Primer dobre prakse: lastna trgovina na kmetiji (Foto: Maja Križnar)

Primer mesne predelave in predelava zelenjave kot del ponudbe v trgovini na kmetiji (Foto: Maja Križnar)

Po drugi strani pa se svetovalci občasno srečamo tudi s kmeti, ki imajo svojo dopolnilno dejavnost že precej dobro razvito, a se zaradi različnih razlogov ne odločijo za prigrasitev in tako sami sebe omejujejo predvsem pri prodaji izdelkov na trgu.

Kdaj se odločiti za dopolnilno dejavnost

Dopolnilna dejavnost je potrebna, kadar svoje izdelke ali storitve želite prodajati kjerkoli in želite svojo ponudbo tudi oglaševati. Čeprav se včasih zdi, da je zakonodaja prezahtevna in da so predpisi prostori in ne dovoljujejo odmika,

ne glejte kot na oviro, temveč kot na spodbudo, ki vam pomaga, da se izboljšate v svoji dejavnosti.

Kdaj prinese več dela in stroškov

Po drugi strani pa, kot že omenjeno, za določene kmetije, kjer izvajajo dejavnosti, ki bi se upoštevale v naboru dopolnilnih dejavnosti, v finančnem smislu prigrasitev lahko ni ustrezna. Čeprav se na prvi pogled zdi, da bi kandidatura na razpisu za nepovratna sredstva kmetiji prinesla olajšanje, se lahko zgodi ravno nasprotno. Res je, da so stroški prigrasitve dopolnil-

ne dejavnosti nižji od dvajsetih evrov, vendar je v primeru zavarovanja izven kmetijske dejavnosti potrebno plačevanje mesečnega zavarovanja za primer poškodbe pri delu. Ob koncu leta je potrebno opraviti bilanco in četudi bi bila ničelna, bi vseeno to dejanje lahko pomenilo dodatne stroške za računovodstvo. V primeru predelave je potrebno urediti in prijaviti prostor predelave pri UVHVR ter izpolnjevati tudi druge zahteve, ki jih posamezna dopolnilna dejavnost zahteva, zato vam v takem primeru priporočam temeljit razmislek o tem, do kam boste svojo dejavnost razvijali. Če

boste še naprej ostali na ravni lastne porabe, potem se je na tej točki bolj smotrno odpovedati razpisom, če pa razmišljate o širitvi dejavnosti ali za to celo že imate vse pripravljeno za širitev dejavnosti, s prigrasitvijo nikar ne odlašajte, saj dopolnilna dejavnost kmetiji omogoča dodaten razvoj in vir prihodka.

» MAJA KRIŽNAR, KGZS - ZAVOD LJUBLJANA

KIGOR
tehnika

www.kigor.si

Že od
24.950,00 EUR
z DDV-jem!

041 521 545

TRAKTORJI

Moč 50 ali 75 konjev
Štiri valjni EURO 5 motorji
Sinhroniziran menjalnik
LUK sklopka
Inverter smeri ob volanu
Vzmeteni sedež GRAMMER
Disk zavore v oljni kopeli
Udobna kabina s filtrom
Klimatska naprava
Kompresor
Hitrost 40 km/uro
Sistem razsvetljave LED

FOTRAK

Dopolnilna dejavnost kot priložnost za kmetijo

Postopek za prigrasitev katerekoli dopolnilne dejavnosti na kmetiji

Prvotni namen dopolnilne dejavnosti na kmetiji je dopolnitev ponudbe in storitev na kmetiji ter posledično izboljšanje finančnega stanja na kmetiji. Če nekoliko poenostavim, se dopolnilna dejavnost od klasičnega poslovanja podjetja loči predvsem po tem, da zagotavlja določen delež surovin iz lastne pridelave oz. iz pridelave na drugih kmetijah, medtem ko pri klasični živilsko-predelovalni industriji izvor surovin ne igra ključne vloge.

Postopek za prigrasitev dopolnilne dejavnosti (v nadaljevanju DD) je pravzaprav precej preprost. Potrebno je zbrati nekaj obrazcev in se odpraviti na upravno enoto, kjer oddate vlogo za prigrasitev. Nosilec dopolnilne dejavnosti je lahko nosilec kmetije ali družinski član, ki je star vsaj 18 let. V slednjem primeru mora nosilec kmetije podati soglasje, da član kmetije lahko prigrasi dopolnilno dejavnost na kmetiji. To opravite sočasno z vložitvijo vloge na upravni enoti.

Pred začetkom opravljanja dopolnilne dejavnosti preverite posebne pogoje za zeleno dopolnilno dejavnost, ki so podrobneje opisani v seznamu na spletni strani www.rkg.gov.si pod zavihkom dopolnilne dejavnosti.

Postopek prigrasitve dopolnilne dejavnosti

Vlogo za prigrasitev dopolnilne dejavnosti oddate na lokalni upravni enoti. Pri tem tudi navedete družinske člane, ki bodo pomagali pri opravljanju dopolnilne dejavnosti. Upravna enota po uradni dolžnosti vlogo posreduje na AJPEŠ. Na upravni enoti se plača taksa, ki v letu 2024 znaša 18,10 evra. Uradnega obrazca ni, vam pa svetujem, da se na upravni enoti naročite za termin, saj boste tako hitreje opravili potrebno.

V osmih (8) dneh po pravnomočnosti dovoljenja za opravljanje DD od upravne enote na lokalno enoto FURS sporočite način ugotavljanja dohodka (normirani stroški ali dejanski prihodki in odhodki) – to je prigrasitev načina ugotavljanja osnove za obdavčitev dohodka, višine akontacije in obrokov akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti ob začetku opravljanja dejavnosti. Izračunate jo sami ali s pomočjo računovodje. Predložite jo lahko elektronsko preko storitev elektronskega poslovanja FURS (e-Davki) kot lastni dokument oz. osebno ali po pošti pri pristojnem uradu FURS. Obrazec za obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti (DDD) je dosegljiv na spletni strani www.edavki.durs.si. Za lažje iskanje v spletni iskalnik vtipkajte ime zgoraj omenjenega obrazca. Prigrasitev ugotavljanja davčne osnove z

upoštevanjem normiranih odhodkov ob začetku opravljanja dejavnosti je potrebno prigrasiti dodatno preko obrazca za prigrasitev ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov ob začetku opravljanja dejavnosti.

Če se lotite predelave na kmetiji, na lokalni izposta-

vi UVHVVR najmanj 15 dni pred začetkom opravljanja dejavnosti opravite registracijo živilskega obrata. Obrazec poiščete tako, da v spletni iskalnik vtipkate obrazec za registracijo živilskega obrata.

Nosilci DD, ki niste kmečko zavarovani, temveč ste zavarovani iz naslova nekmetijske dejavnosti, izpolnite še obrazec M12 za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Obrazec lahko oddate osebno ali po pošti na ZZS. Obrazec najdete tako, da v spletni iskalnik vpišete obrazec M12.

V kolikor izdelujete izdelke, ki vsebujejo alkohol, je posamezen izdelek potrebno prijaviti še na Carinsko upravo RS zaradi trošarine na alkoholne pijače. Obrazec lahko osebno oddate na carinski upravi ali elektronsko preko portala e-CARINA.

Omejitev dohodka iz dopolnilne dejavnosti

Letni dohodek vseh vrst in nosilcev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ne sme presegati treh povprečnih bru-

poročanje je obvezno tudi za tiste kmetije, ki v preteklem letu niso imele dohodka iz naslova dopolnilne dejavnosti, in za kmetije, ki so prigrasile sezonsko opravljanje DD. V primeru neizvajanja tega pogoja upravna enota lahko razveljavi dovoljenje za opravljanje dejavnosti.

Obveza izdajanja računov

Pri svojem poslovanju ste dolžni izdajati račune. Pri poslovanju z gotovino lahko uporabite davčno blagajno ali vezano knjigo računov, ki jo lahko kupite v knjigarnah in papirnicah po Sloveniji. Če se boste odločili za to obliko izdajanja računov, jih je potrebno v desetih (10) dneh po izdaji prijaviti na FURS preko sistema e-davki. To lahko opravite sami ali pa storitev v vašem imenu opravi vaš računovodja. Vsako (novo) vezano knjigo je pred prvo uporabo potrebno potrditi na FURS preko portala e-davki. Evidenco računov hranite deset let. Na koncu poslovnega leta (do 31. marca za preteklo leto) je potrebno pripraviti davčni obračun, za katerega predlagam, da vam ga vsaj v začetku pomaga pripraviti in oddati računovodja.

Če nimate programa za izdajo računov za negotovinsko poslovanje, si račune lahko oblikujete sami po predpisani obliki. Primere lahko najdete tudi na spletu. V računovodski pisarni vašega najbližjega kmetijsko-gozdarskega zavoda pa lahko povprašate tudi za program GOSPODAR, ki vam poleg izdaje računov omogoča še njihovo knjiženje.

Za lažji začetek in pomoč pri uvajanju dopolnilne dejavnosti na kmetiji se obrnite na vašega najbližjega kmetijskega svetovalca za področje kmečke družine in dopolnilnih dejavnosti, ki delujemo znotraj kmetijsko-gozdarskih zavodov po celi Sloveniji.

» MAJA KRIŽNAR, KGZS - ZAVOD LJUBLJANA

Pomembni datumi za odziv na neskladja v zbirni vlogi

Upravičenci, ki ste v letu 2024 vložili zahtevke ali ste bili zavezani k oddaji zbirne vloge, bodite pozorni na obvestila Agencije RS za kmetijske trge in razvoj.

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj (v nadaljevanju Agencija) po oddani zbirni vlogi preveri izpolnjevanje pogojev, da se zagotovi, da so kmetijska dela in ukrepi v skladu s predpisanimi zahtevami, kar je ključnega pomena za transparentno in pravično dodeljevanje subvencij.

Agencija po zaključku zbiranja vlog vzpostavi kontrolni sistem, ki temelji na:

- uporabi računalniških orodij za preverjanje podatkov iz zahtevkov glede na podatke iz podatkovnih zbirk, kot so Register kmetijskih gospodarstev, Centralni register govedi ...,
- sistemu za spremljanje površin, ki na podlagi podatkov satelitov ocenijo kmetijsko dejavnosti in prakso na kmetijskih površinah za vse zahtevke v zvezi s površino, razen za operacijo ohranjanje mejic,
- pregledih na kraju samem za površine v izbranem vzorcu kmetijskih gospodarstev ali na podlagi lastne presoje razpoložljivih informacij, predlogov ter prijav,
- pregledih na kraju samem za živali, ki se izvajajo za preverjanje pogojev upravičenosti, ki jih je mogoče

preveriti le s pregledom na kraju samem; primer: označitev živali in potne liste.

Kdaj so vam na voljo začasni rezultati?

Po preveritvi podatkov Agencija med 1. avgustom in 15. oktobrom 2024 redno objavlja in obvešča o začasnih rezultatih. Komunikacija z Agencijo je omogočena prek

niškim imenom in geslom, ki ste ga prejeli ob oddaji zbirne vloge, prek povezave: ekmetijstvo.gov.si/farmer-app.

Prek aplikacije SOPOTNIK imate možnost posredovati pojasnila ali predložiti dokaze, ki podpirajo izpolnjevanje pogojev izvajanja posamezne intervencije. Pomembno je, da se odzovete pravočasno, saj lahko neukrepanje privede do zmanjšanja ali zavrnitve zahtevka ali celo dodatnih sankcij.

Tisti, ki aplikacije SOPOTNIK še ne uporabljate samostojno, se lahko obrne-

tevke na površino razen za površine, vključene v shemo ozelenitev ornih površin prek zime (ZEL), shemo naknadni posevki in podsevki intervencije SOPO ter za operacijo lokalne sorte intervencije LOPS (SOR), kadar se ta izvaja v okviru neprezimnih ali prezimnih posevkov, kjer je zadnji rok 28. marec 2025.

Kmetje, ki boste pozorni na obvestila Agencije in boste pravočasno predložili zahtevana pojasnila oz. dokaze ali ustrezno spremenili zahtevke, si zagotovite, da bodo vaši zah-

aplikacije SOPOTNIK, kjer so neskladja označena z rdečo barvo. SOPOTNIK je dostopen vsem, ki ste v tekočem letu oddali zbirno vlogo, ali registriranim pooblaščenecem s strani vlagateljev zbirnih vlog. Dostopate z uporab-

te na javno službo kmetijskega svetovanja pri KGZS. Praksa kaže na učinkovit sistem podpore uporabnikom s strani kmetijskih svetovalcev, ki kot pooblaščenec vlagateljem nudijo pomoči, bodisi z razlago poziva Agencije, vnosom pojasnil ali dokazil v aplikacijo SOPOTNIK ali dopolnitvami zbirnih vlog.

Po obdobju začasnih rezultatov Agencija objavi končne rezultate, kar se zgodi najkasneje 14 dni pred zadnjim rokom za spremembe in umike zahtevkov.

Pomembna roka za vaš odziv

Zadnji rok za podajo izjav oziroma predložitve dokazov o izpolnjevanju pogoja upravičenosti ter za spremembe in umike zahtevkov za leto 2024 je 15. november 2024 za zah-

tevki obravnavani kot upravičeni in boste zanje prejeli upravičena sredstva.

Če se ne boste uspeli pravočasno ali ustrezno odzvati na poziv Agencije, se bo zahtevke obravnaval po predpisnem sistemu sankcij, kar lahko vključuje zmanjšanje ali odvzem subvencij. Zato je ključnega pomena, da spremljate obvestila Agencije in pravočasno ukrepate. Za dokazovanje izvedenih aktivnosti in stanja za nazaj je priporočljivo sprotno foto dokumentiranje dela na posamezni površini s pomočjo mobilne aplikacije foto-SOPOTNIK, ki omogoča shranjevanje oz. pošiljanje (geografsko označenih) fotografij.

» MOJCA BOZOVIČAR, KGZS

RENO ENERS
REKONSTRUKCIJSKI CENTRUM

- Mešanica naravne in reciklirane gume,
- nederseča zgornja površina,
- žlebasta spodnja stran za drenažo,
- življenjska doba 15 let in več.

POKLIČITE ZA PONUDBO

CENOVNO UGODNE

CENOVNO DOSTOPNE GUME

5 LET

GARANCIJA

IZREDNO VZDRŽLJIVE

041-288-402 - Dino
info@jodito-f.si
www.jodito-f.si

Natura 2000 na Južnem Tirolskem

V okviru projekta LIFE-IP NATURA.SI smo se 13. in 14. junija 2024 odpravili na kratek študijski obisk Južne Tirolske.

Prvi dan smo obiskali Südtiroler Bauernbund (Združenje kmetov Južne Tirolske) v Bolzanu, kjer sta nam njihov direktor **Siegfried Rinner** in **Micheal Crepaz** (vodja financiranja – subvencij) predstavila združenje, njihovo delovanje in odgovorila na vprašanja v zvezi z Naturu 2000.

V Združenju kmetov Južne Tirolske je prostovoljno včlanjenih okoli 20.000 kmetij/kmetijskih podjetij. Članom nudijo plačljivo pravno, davčno in socialno svetovanje ter svetovanje glede gradnje in v zvezi z inovacijami, obnovljivimi viri energije ter subvencijami. Za člane brezplačno vodijo računovodstvo.

V Južni Tirolski so območja Natura 2000 na področjih, ki so visoko ležeča in tam ni možno izvajati intenzivnega kmetovanja. Za ukrep nege ekstenzivnega travnika na Natura 2000 območju je plačilo 660 evrov na hektar.

Obisk smo nadaljevali na Public administration province of Bozen (Javni upravi za pokrajino Bozen – urad za naravo), kjer nam je **Ulrike Gamper** predstavila njihovo upravo ter podrobneje razložila, kako upravljajo z območji Natura 2000 na Južnem Tirolskem. Trenutno je tu 44 območij Natura 2000 in obsegajo 150.047 hektarjev, kar ustreza 20,3 odstotka površine Južne Tirolske. Večino območij je južnotirolska dežel-

na zakonodaja že določila kot zavarovana območja. Imajo 45 naravnih in polnaravnih habitatov, navedenih v Prilogi I k direktivi, od katerih jih je 16 prednostnih. Sem sodijo na primer barja, dolinski aluvialni gozdovi, sestoji gorskega bora na dolomitnih skalah in nekatere vrste planinskih senožet.

Prvi dan smo zaključili z obiskom kmeta **Konrada Senna** iz vasi Oberland, kjer smo imeli voden ogled po bližnji planini Villanderer Alm, ki je tudi zavarovano območje (mokrišče – visoko barje). Na njegovi kmetiji se ukvarjajo s prirajo mleka, katere-

Med govedom se pasejo tudi osli, konji in celo nekaj lam.

ga dnevno odpelje do bližnje zbiralnice, v sezoni pa se ukvarjajo tudi s predelavo v mlečne izdelke (sire, skuto itd.). Prav tako je priznan rejec konjev pasme haflinger, na kmetiji pa izvajajo tudi delavnice za otroke, na katerih jim predstavijo domače živali in opravila na kmetiji.

Drugi dan smo dopoldan obiskali kmetijo Kirschnerhof, ki leži

v regiji Sexten – Moos. Lastnik kmetije **Siegfried Tschurtschenthaler** nas je vodil na planino Klammbachalm, ki leži na območju Nature 2000. Na planini se pase okoli tisoč krav različnih pasem s teleti. Med njimi se pasejo tudi osli, konji in celo nekaj lam. Na kmetiji imajo 14 krav molznic rjave švicarske pasme ter nekaj mladega goveda in teličkov. Hlev so pred kratkim prenovili in na streho namestili sončno elektrarno. Mleko dnevno oddajajo v sirarsko zadrugo Sesto, ki je znana po odličnih silih, svežem senenem mleku in drugih specialitetah. Obdelujejo gorske travnike (4 hektari na Natura 2000 območju) in njive. Na travnikih, ki so na Natura 2000 območju ter na viso-

ki nadmorski višini (1350 m), kosijo enkrat do dvakrat letno in jih ne gnojijo. Ti travniki so zelo biotsko pestri. Ukvarjajo se tudi s pridelavo jagodičevja, katerega nato predelajo v okusne domače marmelade in sokove, ki jih ponudijo gostom svojih štiri apartmajev.

»NEJA ŽOGAN ČOKL, KGZS

KVALITETA in
ZANESLJIVOST
nas in vas
vodita k uspehu

ŠIROKA PONUDBA SEMENA
DOMAČIH BIKOV PRIMERNIH
ZA ROBOTSKO MOLŽO

ČRNO BELA PASMA		SSI	mleko/kg
132234	APACH	140↓	+1744↑
132253	ETIK	137	+2469↑
132221	ELEKTRIK-RED	136	+3373↑
132251	MILANO	129↓	+523↓
132005	SUBER	128↓	+1028↑
132273	CATON	122↓	+1539↑
131966	SENDY	121↑	+750↑
132275	MINARES	120	-126↓
132091	TREMA	117↓	+433↓
131982	SUPERB	111	+1206↓
RJAVA PASMA		SSI	mleko/kg
112237	TUS	133↑	+2518↑
111744	DINOS	121↓	+319↓
112053	HRABRI	123↑	+1050↓

Več si lahko ogledate na spletnih straneh **Osemenjevalnega centra Preska**

KGZS - Zavod LJ
Osemenjevalni center Preska

Cesta v Bonovec 1, 1215 Medvode
tel.: (01) 361 12 66
e-mail: oc.preska@lj.kgzs.si

www.ocpreska.lj.kgzs.si

Mikrozelenjava: zeleni dragulji na krožniku

Mikrozelenjava ni le estetsko privlačna in okusna, temveč tudi izjemno zdrava in preprosta za pridelavo.

Mikrozelenjava je v zadnjih letih postala prava kulinarčna senzacija. Te drobne rastline, ki jih uporabljamo v zgodnji fazi rasti, so polne okusov, hranil in estetske privlačnosti. Na Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor smo se lotili projekta »Mikrozelenjava od semena do krožnika«, v katerem smo raziskali tehnologijo pridelave in analizirali vsebnosti C-vitamina ter skupne vsebnosti mineralnih snovi v različnih vrstah zelenjave.

Kaj sploh je mikrozelenjava?

Mikrozelenjava so mlade rastline, ki jih režemo v obdobju, ko razvijejo prve prave liste, običajno med 8. in 21. dnevom po setvi, odvisno od vrste. Tako smo v projektu vzeli pod drobnogled grah, redkvico, rukolo in por.

Vsaka vrsta mikrozelenjave ima svoje zahteve in posebnosti glede vzgoje, prav tako pa edinstven okus, barvo in teksturo, kar omogoča široko uporabo v kuhinjariki.

Možnosti gojenja mikrozelenjave je več. V našem primeru smo kot rastni medij uporabljali ekološki substrat, podloge iz kokosovih in konopljinih vlaken ter substrat z dodatkom kokosovega prahu. Uporabljali smo dodaten vir osvetlitve z žarnicami za osvetljevanje rastlin.

Rezultati analiz

Kaj kažejo analize vsebnosti vitamina C in skupne vsebnosti mineralnih snovi?

Pri aktivnostih, ki smo si jih zadali, smo želeli preveriti, ali drži teza, da je žlica mikrozelenjave hranilno enakovredna skledi solate? Zato smo opravili analize klasično pridelane zelenjave, analize kalčkov in mikrozelenjave. Aktivnosti smo razširili s tem, da smo pri mikrozelenjavi primerjali rastni medij substrat in podlogo iz konopljinih vlaken.

Izmed štirih kultur je pri vsebnosti C-vitamina prednjačila mikrozelenjava redkvice z 32,9 mg/100 g vzorca, še večjo vsebnost pa so imeli kalčki redkvice 48,6 mg/100 g vzorca, medtem ko je vzorec odraslega ploda redkvice vseboval 16,1 mg/100 g vzorca.

Pri skupni vsebnosti mineralnih snovi je prednjačila mikrozelenjava pora z 0,84 mg pepela na 100 g vzorca pred kalčki, ki so

Prednosti mikrozelenjave

- Pridelamo jo lahko doma na okenski polici ali v zimskem vrtu. Potrebujemo le nekaj osnovnih pripomočkov, kot so posoda za setev, podloga ali substrat, semena in voda. V zimskih mesecih nam je v pomoč žarnica za osvetljevanje rastlin.
- Pripravljena za obiranje je že v tednu ali dveh, kar je precej hitreje v primerjavi z običajno zelenjavo, jedilnike popestri predvsem v zimskih mesecih.
- Pri pridelavi ne obremenjujemo okolja, saj jo je možno vzgojiti brez uporabe dodatnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev.
- Mikrozelenjava je odlična kot dodatek solatam, sendvičem, smutijem in številnim drugim jedem.

vsebovali 0,49 mg pepela na 100 g vzorca.

Zanimivo je, da so pri gojenju mikrozelenjave na vsebnost C-vitamina in pepela pozitivno vplivale podloge iz konopljinih vlaken, katere smo uporabili pri gojenju.

Med najbolj pogoste mineralne snovi štejemo kalcij, magnezij, železo, kalij in cink. Na podlagi rezultatov lahko trdimo, da ima mikrozelenjava enkrat več C-vitamina kot klasična zelenjava in vsaj nekaj odstotkov več sku-

pne vsebnosti mineralnih snovi v rastlini.

S svojo bogato hranilno vrednostjo in vsestranskostjo v kuhinji mikrozelenjava predstavlja odličen dodatek vsakemu jedilniku.

»BOŠTJAN KRISTAN, MIŠA PUŠENJAK, KGZS - ZAVOD MARIBOR

»NEVA MALEK LESKOVAR, IC PIRAMIDA

»DAMJANA VRBNJAK, BIOTEHNIŠKA ŠOLA MARIBOR

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja - Evropa investira v podeželje

Po rilčkarju še čipkarka

Hrastova čipkarka povzročila poletno rumeno-rjavo obarvanje hrastov

Pisali smo že o rjavenju krošenj bukve zaradi prenamnožitve bukovega rilčkarja skakača, ki je avtohtona oz. domača vrsta, tokrat pa pozornost namenjamo poletnemu rumeno-rjavemu obarvanju krošenj na hrastih zaradi prenamnožitve tujerodne invazivne vrste, imenovane hrastova čipkarka (*Corythucha arcuata* (L.)), ki izvira iz Severne Amerike, v zadnjih letih pa se intenzivno širi po Evropi in tudi pri nas.

Kot slepi potnik

Po navedbah oddelka za varstvo gozdov pri Gozdarskem inštitutu Slovenije je bila čipkarka k nam najverjetneje vnesena s cestnimi in železniškimi povezavami. Z vzhoda države, kjer je bila leta 2016 prvič opažena v bližini mednarodne železniške proge, se je razširila na celotno območje Slovenije v samo devetih letih. V Evropi se je prvič pojavila leta 2000 v Italiji, leta 2002 v Turčiji in na Hrvaškem leta 2013.

Čipkarka se na daljše razdalje najpogosteje širi kot slepi potnik, in sicer s pomočjo prometa, na oblačilih, vozilih ipd. Na krajše razdalje se odrasle hrastove čipkarke širijo tudi z letenjem oz. prenašanjem z vetrom.

Odrasla hrastova čipkarka je drobna, tri milimetre dolga in dva milimetra široka stenica kvadraste oblike s sploščenim telesom in prosojno belimi sprednjimi krili s čipkasto teksturo ter rjavimi ali črnimi lisami. Vsi razvojni stadiji hrastove čipkarke se pojavljajo na spodnji strani listov go-

stiteljskih rastlin, lahko tudi istočasno. Jajčeca so siva do črna, sodčasta, samica jih odloži v skupinah. Ličinke so manjše, bleščeče črne z bodičastimi izrastki po te-

Čipkarke so ime dobile po značilnem mrežastem vzorcu, podobnem čipki. (Foto: Joseph Berger)

lesu. Prezimujejo odrasle stenice, zaščitene v razpokah skorje gostiteljskih dreves.

Poletni pojav

Hrastova čipkarka se pojavlja od aprila do septembra. Spomladi, konec aprila in v začetku maja se čipkarke preselijo na spodnje strani listov ter pričnejo sesati rastlinske sokove, s čimer povzročijo izgubo klorofila. Prizadeti listi zato zbledijo, ob močnem napadu pa

se posušijo in predčasno odpadejo. Čipkarke oblikujejo dve do tri generacije na leto, zato je njihova številčnost največja v avgustu in septembru, ko so tudi najbolj vidne poškodbe na listih, hrastovi sestoji pa pogosto povsem rjavi.

Glavni gostitelji hrastove čip-

Za prihodnost tako ni odveč pozornost in previdnost, saj bi v primeru, da bi do močnih prenamnožitev prihajalo več zaporednih let, s tem drevesa fiziološko slabela in manj priraščala, čemur bi lahko sledila večja dovzetnost za razvoj bolezni ter negativen vpliv na semenenje oziroma pomlajevanje.

Ob prenamnožitvah čipkarke v avgustu in septembru pogosto padejo ali pristanejo tudi na ljudeh in ob iskanju hrane lahko človeka »pomotoma« tudi vbodejo, kar ni posebej nevarno, v redkih primerih pa povzročijo kožne alergijske reakcije pri občutljivih posameznikih (rdečico, srbenje), vendar le-te hitro izzvenijo.

Nima naravnega sovražnika

V Sloveniji se v urbanih območjih poleg hrastove čipkarke številčno pojavlja tudi zelo podobna platanova čipkarka (*Corythucha ciliata* (L.)), v Sloveniji prvič opažena leta 1972, katere gostitelji so platan, ki so pogosto parkovno drevo.

Telo platanovih čipkark je za razliko od hrastovih svetlejšje in z manj izrazitimi temnimi lisami.

Ker sta obe stenici razširjeni po večjem delu Evrope in zaradi neučinkovitosti nikjer ne izvajajo sistematičnih selektivnih zatiralnih ukrepov proti njima, se jih tudi pri nas ne da več izkoreniniti.

Zaradi negativnih vplivov na okolje in zdravje ljudi ter nezadostne učinkovitosti uporabo fitofarmacevtskih sredstev na ur-

Hrast sicer v slovenskih gozdovih predstavlja sedem odstotkov lesne zaloge; največ je gradna, doba, cera in puhastega hrasta.

Vpliv in posledice

Vpliv hrastove čipkarke pri nas je še dokaj nepoznan, vrsta pa naj ne bi imela drastičnega vpliva na prirast lesa, saj hrasti debelinsko intenzivneje priraščajo v prvi polovici rastne sezone, ko je poškodovanost zaradi čipkarke še relativno majhna.

Čipkarka pomeni v procesu hiranja hrastov, ki v zadnjih desetletjih pesti evropske hrastove gozdove, dodaten škodljiv dejavnik, njen pomen pa se bo pokazal s časom.

banih površinah odsvetujemo, v gozdovih pa njihova uporaba ni dovoljena.

Zaenkrat pri nas sicer ne poznamo naravnega sovražnika hrastove čipkarke, verjeti pa je, da bo na področjih, kjer je prisotna velika biotska pestrost, kot npr. v Sloveniji, narava sama našla najboljši možen odgovor na novo vrsto, za kar pa bodo potrebni čas, opazovanje in potrpljenje.

»ALOJZIJ GLUK, KGZS

HIŠNI SEJEM NEW HOLLAND

UGODNI POPUSTI ZA OMEJENO ŠTEVILO TRAKTORJEV

VABLJENI 15. in 16. NOVEMBRA OD 9. DO 16. URE V PE ŠTORE

ITRO ITRO d.o.o. / PE Štore, Železarska c. 3, 3220 Štore (03) 780 57 12 (14, 15) / www.newholland.si NEW HOLLAND

Oddane zbirne vloge

Zaključila se je oddaja zahtevkov za površine in živali za ukrepe kmetijske politike za leto 2024.

Od 8. aprila do 10. julija je potekal rok, v katerem je bilo možno za leto 2024 oddati zahtevke (vloge za subvencije) za površine in živali za intervencije Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo.

Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS), ki deluje v okviru KGZS, je za kmete izvajala informiranje o intervencijah in nudila pomoč pri elektronskem iz-

je izvajalo na 73 lokacijah po vsej Sloveniji. Pri tem je aktivno sodelovalo 208 kmetijskih svetovalcev. Z naročanjem kmetov na oddajo zbirnih vlog sta elektronsko izpolnjevanje in oddaja vlog preko spletne aplikacije potekala tekoče. Delo svetovalcev je zmotilo le nekaj krajših težav pri delovanju vnosne aplikacije in dvodnevni izpad zaradi nedelovanja državnega sistema SI-PASS.

polnjevanju in oddaji zbirnih vlog. Za informiranje vlagateljev je bilo po vsej Sloveniji pripravljenih 152 usposabljanj, od tega 133 v živo in 19 preko spleta, udeležba s strani vlagateljev pa je bila slaba. Pripravljeni so bili tudi številni prispevki v nacionalnih in lokalnih medijih (časopisi, glasila, radijske in televizijske kmetijske oddaje in nasveti ...), na spletnih straneh pa so bila objavljena tudi vsa gradiva, navodila, obrazci ..., ki so potrebni za vnos vlog in izvajanje intervencij. Za kratka tiskana navodila o novostih pri intervencijah je poskrbelo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dostopna pa so bila na vseh lokacijah JSKS.

Nekaj statistike

V roku za oddajo zahtevkov je bilo oddanih 53.749 zbirnih vlog. Večina vlagateljev (98,5 %) se je po pomoč pri izpolnjevanju obrnila na kmetijske svetovalce. Število oddanih zbirnih vlog je za 981 manjše kot v letu 2023, ko je na ARSKTRP prispelo 54.730 zbirnih vlog. Svetovanje in pomoč se

Kmetijskim svetovalcem JSKS pri KGZS je ob dobrem sodelovanju z ARSKTRP in MKGP uspelo v roku za oddajo zahtevkov za leto 2024 pomagati vsem vlagateljem, ki so prosili za pomoč pri izpolnjevanju zbirne vloge. Na KGZS ocenjujemo, da je bila kampanja za oddajo zahtevkov za intervencije kmetijske politike za leto 2024 težka, dolga, a uspešno izvedena in zaključena.

Zaradi potrebe po poznavanju mnogih pravil in pogojev intervencij ter vseh podrobnosti delovanja vnosne aplikacije trdimo, da je svetovanje in pomoč pri vnosu zbirnih vlog, ki jo izvajajo kmetijski svetovalci, postala strokovno zelo zahtevna naloga z veliko odgovornostjo.

Aplikaciji Sopotnik in Fotosopotnik

V letu 2024 ARSKTRP že drugo leto s pomočjo satelitskih posnetkov preverja aktivnosti, ki se izvajajo na kmetijskih površinah. Zato je še toliko bolj pomembno, da je na zbirnih vlogah opravljena točna prijava in v primeru spre-

memb opravljena dopolnitev zbirne vloge!

Spremljanje ugotovitev ARSKTRP in podajanje dokazov ter pojasnil je upravilcem omogočeno preko aplikacije SOPOTNIK in FOTOSOPOTNIK.

Dostop do aplikacije SOPOTNIK je mogoč preko spletne strani <https://ekmetijstvo.gov.si/farmer-app/> z uporabniškim imenom in geslom, ki ste ga prejeli natisnjena ob oddaji zbirne vloge.

Prvi podatki za leto 2024 so v aplikaciji na voljo s 1. avgustom 2024.

Zadnji rok je 15. november

Končne rezultate ugotovitev pregledov s pomočjo sistema za spremljanje površin bo ARSKTRP objavila v SOPOTNKU vsaj 14 dni pred zadnjim rokom za spremembe in umike zahtevkov. Zadnji rok za podajo izjav oziroma predloži-

tev dokazov o izpolnjevanju pogoja upravičenosti ter za spremembe in umike zahtevkov je 15. november 2024. Izjema velja za sheme intervencije SOPO ozelenitev ornih površin prek zime, naknadni posevki in podsevki, konzervirajoča obdelava tal, kadar se ta izvaja kot naknadni posevek, ter za operacijo lokalne sorte intervencije LOPS, kadar se ta izvaja v okviru neprezimnih ali prezimnih posevkov, kjer je skrajni rok 28. marec 2025.

Predlagamo, da se aktivno vključite v spremljanje ugotovitev Agencije in se po potrebi pravočasno odzovete prek aplikacije SOPOTNIK oz. FOTOSOPOTNIK.

» DR. JERNEJ DEMŠAR, KGZS

PROTIVETRNA zaščita

**rolo vrata / zavese
konfekcija po meri**

PF ProFarm
KOŠENINA D.O.O.

080 73 74

WWW.PROFARM.SI

Zakaj kandidirati na razpisih

Pregled pozitivnih vidikov črpanja evropskih sredstev in zmanjšanje stisk, ki so posledica nezadostnih finančnih sredstev v procesu kmetovanja

Kmetijstvo ima izredno velik spekter definicij, njegov pomen v službi pa se dandanes zdi, da upada. Kljub črnim scenarijem pa na ravni evropske unije so na voljo finančna sredstva, ki lahko ugodno vplivajo na razvoj kmetijstva in kmetijskih gospodarstev. Nameni razpisov so različni, v osnovi pa so namenjeni posodabljanju kmetijskih gospodarstev in večanju stopnje zavesti posameznikov o pomenu kmetijstva v krajini.

Kmetovanje je zahtevno

Ob vedno večjih zahtevah in vodenju vseh administrativnih zahtevah kmetje izgubljajo »fokus« prvotnega namena – pridelovanje zadostnih količin kakovostne hrane. Po drugi strani pa uvoz hrane »preverjenega« porekla slovenskim kmetom niža cene pridelkov na trgu, ki zaradi naravnih danosti težko konkurirajo velikim tujim pridelovalcem in ostalim korporacijam.

Namen razpisov je ravno v tem, da kmetje s finančnimi vzpodbudami nadaljujejo dejavnost na kmetijskih gospodarstvih oz. dosegajo uresničevanje lastnih idej, ki povečujejo prihodek na kmetiji in s tem povezano zaposlovanje. Uspešnost kmetije posameznikom pomeni večjo pripadnost kmetiji in posledično je to dobra odskočna deska za osebno rast. Zadovoljen in uspešen človek oz. kmet pa se z vsemi problemi, ki ga pestijo, lažje spopada in situacije lažje obrne sebi v prid.

Ključ uspeha je povezovanje

Kandidiranje na razpisih kmetom omogoča tudi povezovanje med kmeti. To pomeni, če posamezna kmetijska gospodarstva na razpisih kandidirajo kot partnerji, jih to zagotovo poveže ne samo poslovno, temveč tudi na osebni ravni. Čeprav si kmetje pogosto med seboj pomagajo pri večjih delovnih opravilih, imamo na tem področju še kar nekaj rezerve za povečanje. Podobno misleči, ki

Tako kot vzhajajoče sonce pomeni dober začetek dneva, je tudi kandidiranje na razpisu dober korak k razvoju kmetijskega gospodarstva. (Foto: Matjaž Maležič)

se združijo, konec koncev tudi bolj suvereno zagovarjajo svoje prioritete in vrednote pri oblikovanju kmetijske politike.

Pomembno je tudi povezovanje na ravni kmetije. Odlična priložnost za to je ravno razpis, ki je namenjen prenosu kmetijskih gospodarstev na mlade kmete. Razpis omogoča kmetijam ohranitev oz. vzpostavitev delovanja. S prenosom se prenesejo vse obveznosti na mlajšo generacijo, ki ima veliko novih idej, delovnega elana

in želje po izpopolnjevanju in posodabljanju. Po drugi strani pa mlajša generacija ob ustrezni podpori prenosnika pridobi izkušnje in znanja za vodenje in upravljanje v zvezi s posameznim gospodarstvom. Razpis je pripravljen tako za tiste, ki so na kmetiji zaposleni, kot za tiste, ki jim vir dohodka iz kmetije pomeni dodaten vir prihodka.

Res je, da se na posamezni razpis ne morete prijaviti, če ne zadostite osnovnim pogojem, in res je tudi, da je ob odobritvi sredstev potrebno izpolnjevati določene zahteve. Vendar se z upoštevanjem določenih pravil in obveznosti krepi ta red in disciplina, ki sta potrebna za poročanje o opravljenih obveznostih, predložitev računov, pridobivanje druge dokumentacije, vodenje računovodstva ter prineseta pozitivne učinke tudi na ostalih področjih znotraj kmetije. Poleg tega vodenje knjigovodstva omogoča tudi vpogled v finančno poslovanje kmetije.

Odločitev je vaša

Črpanje evropskih sredstev v kmetijstvu torej prinaša pozitivne učinke. Ali boste kmetje z investiranjem v svoja kmetijska gospodarstva te učinke prepoznali in želeli ta ponujena sredstva vložiti v svoje investicije, pa je odvisno predvsem od vas in vaše naklonjenosti do obveznosti, ki jih pridobljena sredstva vključujejo. Pri črpanju sredstev in nadaljnjih aktivnostih vam ob strani stojimo kmetijski svetovalci. Na voljo smo s konkretnimi nasveti in spremljanjem vse od oddaje vloge do oddaje zahtevka.

» PETRA BURJA, KGZS - ZAVOD LJUBLJANA

Dovoljen na VVO

Jesensko varstvo žit

FLASH 500 SC

- Talni in foliarni herbicid za žita
- Zatiranje širokolistnih plevelov in srakoperca
- Podaljšano delovanje

PRAKTIS

- Fungicid za ozimno pšenico in oljno ogrščico
- Proti rjam, fuzariozam in listni pegavosti
- Preventivno, kurativno in eradiktivno delovanje

080 16 22

www.metrob.si

Fitofarmaceutska sredstva uporabljajte varno. Pred uporabo vedno preberite etiketo in informacije o sredstvu.

Uporabnost zeolita v kmetijstvu

Zeolit je zelo uporaben v poljedelskem kolobarju za izboljšanje trajnosti v pridelavi poljščin, ne le na vodovarstvenih območjih.

Ali ste vedeli, da je pred 27 milijoni let bruhal vulkan iz Smrekovca? Ognjenik Smrekovec je geološka površinska oblika gore, nastala zaradi akumulacije magmatskega materiala, izbruhnega iz notranjosti Zemlje zaradi takratnih in tamkajšnjih pritiskov. Moral je biti kar velik vulkan, ker je pritekla material v Savinjsko dolino ali pa se je s kasnejšimi prelomi prestavil. Danes je več nahajališč. Naravni material se imenuje zeolit. Nahajališča zeolita so tudi na Japonskem, v ZDA, Rusiji, Bolgariji, Italiji, na Češkem, Slovaškem, Madžarskem in Hrvaškem.

Zeolit ima zaradi svoje specifične kristalne strukture izre-

dno veliko absorpcijsko notranjo površino, in sicer do 1000 m² na gram zeolita. Zeolit je zavoljo številnih »tunelov, kanalov in votlin« kot spužva, ki lahko vsrka vase težke kovine, amonijak, ogljikov dioksid, nekatere mikotoksine, bakterijske toksine in vlago. Aktivna snov klinoptilolit ima negativni naboj, ki ima lastnost vezave škodljivih snovi iz tal, vode, zraka in organizmov.

Uporaba

Zeolit se v kmetijstvu lahko uporablja tako v rastlinski kot v živinorejski pridelavi in prireji. Zeolitna moka je definirana kot kamninska moka in vpisana v Katalog dovoljenih sred-

stev za ekološko kmetijstvo. Zeolitna moka je naravna mešanica alumosilikatov in oksidov. Po kemični sestavi vsebuje do 67 % SiO₂, 13–16 % Al₂O₃, 3–5 % Fe₂O₃, 4–5 % CaO, 1–3,5 % K₂O, 1–2 % MgO, 0,6 % SO₃, 1,6 % Na₂O. Kot mineralna sestava je v tem prahu kar 80 % zeolita (heulandit – klinoptilolit), skupaj 20 % kremenca – kristobalit, montmorillonita – illit in plagioklaza – albit.

Učinkovitosti zeolita, koristi in uporabnosti pritrjujejo številni poskusi v slovenskih kmetijskih inštitucijah. Na Šoli za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje so dokazali z zeolitom gnojeno hitrejšo rast solate in težji pridelek v primerjavi z gnojenjem z apnenimi gnojili, na Kmetijski šoli Rakičan so dokazali večje pridelke zrnja koruze, na Kmetijskem inštitutu Slovenije pa večje pridelke krompirja z uporabo zeolitne moke. Priporočljiva količina zeolita je 0,5 do 1 t/ha. V EIP za pridelovanje poljščin na vodovarstvenih območjih in v bližini

ni rek so preizkušali prakso varovanja voda in okolja, dokazali, da ostane zeolit aktiviran nekaj let ter se ne izpira v globlje plasti tal. Vsakoletna uporaba zeolita ni potrebna. Ugotovili so tudi, da so večji pridelki pri zmanjšanem odmerku dušika (70 %) od klasično priporočenega z uporabo zeolitne moke.

Kdaj najbolj učinkuje

Zeolit se najbolje obnese in takoj učinkuje, če je apliciran na zorano njivo, na travnik pa, če ga spere dež ali sneg čim globlje med korenine.

Zeolit pospešuje razvoj življenja v tleh, na sebe veže dušik in ga obdrži v bližini korenin. Zavoljo prisotnosti zeolita se iz tal zmanjšuje izpiranje in izhlapevanje hranil, zeolit zadržuje vlago in krepi življenje v okolju korenin. Zeolit krepi rast korenin.

» MAJA KLEMEN COKAN, KGZS
- ZAVOD CELJE

Izbrana kakovost – drobnica

Zveza društev rejcev drobnice Slovenije se je vključila v shemo izbrana kakovost za meso drobnice. Trenutno je vstop brezplačen. Potrebno je le poslati izjavo o vstopu v skupinsko certificiranje. **Izjavo pošljite čim prej, ker bomo certificiranje novih članov izvedli še pred koncem letošnjega leta.**

Ob oddaji živali v klavnico imejte s seboj natisnjen certifikat in izjavo o načinu vzreje, na katero napišete številko certifikata ter zaporedno številko pred vašim imenom na seznamu certificiranih rejcev. Seznam se bo z vključitvijo novih rejcev posodabljal, kar pomeni, da se bosta številka pred imenom certificiranega rejca in številka certifikata spreminjali.

Na spletni strani je tudi izjava o prevozu živali, ki jo izpolnjeno oddate v klavnico.

Vse informacije v zvezi z izbrano kakovostjo za meso drobnice dobite na spletni strani www.drobnica.si pod zavihkom Izbrana kakovost in na telefonski številki 040 663 563 (Roman Savšek). Na tej spletni strani sta posodobljena certifikat in abecedni seznam vseh, ki ste certificirani.

Od 1. januarja 2025 klavnica Škofja Loka ne bo več odkupovala drobnice, ki ne bo vključena v shemo Izbrana kakovost.

ZDRDS

Mehansko zatiranje plevelov

Počasi prihaja čas setve ozimnih žit in predvsem v ekološki pridelavi moramo poskrbeti za enega ključnih dejavnikov, pripravo zemljišča s čim manj plevela.

Zatiranje plevelov je ključni del uspešne pridelave ozimnih žit. Pleveli lahko zmanjšajo pridelek z odvzemanjem hranil, vode in svetlobe ter ovirajo rast in razvoj kulturnih rastlin. Pri tem je pomembno, da se zatiranje plevelov začne že pred setvijo in nadaljuje po setvi, saj se s tem zagotovi optimalni začetek in rast ozimnih žit.

Tla brez zelenega pokrova so kot lasišče brez las, izpostavljena zunanji vplivom in prva pomoč je kakršnokoli pokrivalo. Tako je tudi z zemljo. Puščanje golih tal med glavnim posevkom in naslednjim posevkom ima za zemljo več posledic, od erozijskih (vetrna, vodna), zaradi katerih se izgublja rodovitni del tal, do škodljivega delovanja sonca direktno na vrhno plast zemlje. Predvsem pa takrat hitro rastejo neželene rastline, ki lahko hitro semenijo in si ustvarjamo vedno večjo bazo semena plevela v tleh. Na splošno je pomembno, da so tla v rastni dobi čim dlje časa pokrita z zelenim pokrovom, saj s tem poskrbimo, da zadržujemo vlago v zemlji, ko le-te ni na razpolago, nudimo zaščito mikro- in makroorganizmom v tleh, posredno pa s kontroliranim posevkom delamo konkurenco plevelom. Med bolj priljubljenimi dosevkami so ajda, detelja ali pa različne komercialne mešanice za obogatitev tal.

Več načinov zatiranja

Zatiranja plevela se lahko lotimo na več načinov, med katerim so bolj pomembni pravilno vrstenje rastlin v kolobarju, setev dosevkov (če je možno) in mehanska obdelava tal.

Po glavnem posevku ali poletnem dosevku je potrebno tla, odvisno od glavnega posevka, plitvo ali globoko obdelati in pripraviti na setev. Če je možno, se pripo-

roča obdelava toliko prej, da se lahko izvede vsaj ena slepa setev (plitva obdelava tal s krožno brano ali predsetvenikom). S tem ukrepom uničimo na novo vznikle pleveli v fazi kličnih listov do višine nekaj centimetrov.

Pri ekološki pridelavi žit se svetuje nekoliko gostejšo setev od priporočene setevne norme, zato načeloma v jesenskem času ne uporabljamo česal. Vendar izkušnje z vremenom v preteklih letih s podaljšanim toplim obdobjem kažejo, da prav tako kot žita uspešno zrastejo tudi pleveli. V tem obdobju je uporaba česal najbolj idealna, saj je zemlja primerno vlažna, da se mali pleveli lažje uničijo, medtem ko so žita že dovolj velika in jim zato ne moremo več škodovati.

Kdaj začeti s česalom

Prvo česanje žit se svetuje ob pojavu tretjega pravega lista. V tej fazi je pomembno, da česalo ni nastavljeno na pregrubo delovanje. Prečesavanje žit v jesenskem in spomladanskem času ima več pozitivnih lastnosti, od odstranjevanja plevela do rahljanja zgornjega sloja zemlje in s tem povečanja zračnosti tal, spomladi se pospeši segrevanje tal in pospešuje mineralizacije dušika. Pozorni moramo biti predvsem pri izbiri česal, saj se pri minimalni obdelavi tal, ko puščamo večje količine rastlinskih ostankov na površini, navadno česalo ne obnese, saj deluje po principu grabelj in vlečemo material po površini ter uničujemo posevek. V takem primeru pride dosti bolj v poštev krožno česalo, ki pa je žal finančno obremenjujoče.

Uporaba česal se svetuje približno na dva tedna, vendar pa se ta okvirni čas razlikuje od trenutnih vremenskih in talnih razmer. Težja tla morajo biti vlažna in dovolj suha,

Krožno česalo

Navadno česalo

da ne uničujemo strukture tal s prehodi s traktorjem, prav tako imajo v vlažnem vremenu pleveli večjo tendenco po rasti, zato takrat pogosteje uporabimo česala. Kasneje, ko prečesavanje zemlje ni več možno, si lahko s česalom pomagamo pri zmanjšanju poškodb, ki jih povzročajo žitni strgači, ko enostavno dvignemo česalo tako visoko, da strgača stresemo z listov.

Kombinacija metod

Zatiranje plevelov na ekoloških površinah je zahteven, vendar izvedljiv proces, ki zahteva kombinacijo mehanskih, bioloških in agrotehničnih metod. Pravilno zasnovani ukrepi, kot so mehanska obdelava tal, setev pokrovnih rastlin, mulčenje in kolobarjenje, omogočajo učinkovito zatiranje plevelov ter hkrati ohranjanje rodovitnosti tal in zdravje okolja. Z doslednim spremljanjem in načrtovanjem je mogoče doseči uspešno pridelavo ozimnih žit tudi v konvencionalni pridelavi brez uporabe sintetičnih herbicidov.

» ANDREJ ŠUVAK, KGZS - ZAVOD MARIBOR

Upoštevajmo tudi prednosti živinoreje

Trajnostna pridelava mesa v Sloveniji ima številne prednosti, ki jih ne smemo spregledati, ko razmišljamo o prilagoditvah kmetijstva novim podnebnim razmeram.

Slovenska živinoreja temelji na trajnostnih praksah, ki vključujejo tradicionalne metode reje in uporabo lokalnih virov. Velik del slovenskih kmetijskih površin, kar 86 odstotkov, se nahaja na območjih z omejenimi možnost-

mi za kmetijsko dejavnost, kjer je poljedelstvo težje izvedljivo. Na teh območjih je živinoreja pogosto edina smiselna oblika kmetovanja, ki omogoča ohranjanje kulturne krajine, preprečuje zaraščanje zemljišč in vzdržuje turistično

privlačnost Slovenije.

Lokalno pridelano meso v Sloveniji zagotavlja visoko kakovost in sledljivost. Shema "izbrana kakovost – Slovenija" zagotavlja, da so živali rojene, rejene in predelane v Sloveniji, kar omogoča

zgolj gospodarska dejavnost, temveč tudi del naše kulturne dediščine. Tradicionalne metode reje, ki se prenašajo iz generacije v generacijo, prispevajo k ohranjanju kulturne krajine in identitete slovenskega podeželja.

GLAŽAR

naša storitev vaša kvaliteta

kratke dobavne poti in zmanjšuje okoljski odtis. Poleg tega omejen čas transporta živali pozitivno vpliva na njihovo dobro počutje in zmanjšuje stres, kar posledično izboljšuje kakovost mesa.

Biotska raznovrstnost

Živinoreja ima pomembno vlogo pri zagotavljanju prehranske varnosti in samooskrbe. Slovenija dosega visoko stopnjo samooskrbe z mesom, kar zmanjšuje odvisnost od uvoza in povečuje prehransko varnost. Lokalna pridelava mesa omogoča tudi ohranjanje delovnih mest v kmetijstvu in mesnopredelovalni industriji, kar prispeva k razvoju podeželja ter ohranjanju tradicionalnih znanj in veščin.

Prav tako živinoreja prispeva k biotski raznovrstnosti in ohranjanju genetskega napredka. Reja različnih vrst živali, kot so govedo, perutnina, prašiči in drobnica, omogoča ohranjanje raznolikosti živalskih vrst in preprečuje monokulture, ki so značilne za intenzivno rastlinsko pridelavo. Poleg tega živinoreja prispeva h kroženju hranil v tleh, saj živalski gnoj izboljšuje rodovitnost tal in zmanjšuje potrebo po mineralnih gnojilih.

Na koncu je pomembno poudariti, da živinoreja v Sloveniji ni

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije gledamo na novodobne izzive večplastno: imamo 338.000 hektarov kmetijskih površin samo na območjih z omejenimi dejavniki (OMD), ki jih obdeluje 45.000 kmetij. Pomeni, da je govedoreja in paša živali ključna dejavnost, ne le za obstoj in preživetje družin, ampak tudi za ohranjanje kulturne krajine teh območij.

Na ravni Evropske unije trenutno živinoreja predstavlja 45 odstotkov celotne kmetijske dejavnosti. Zaposluje štiri milijone ljudi, posredno podpira delo 30 milijonom ljudi in prinaša gospodarske, kulturne ter socialne koristi podeželja. Hrana je kulturno in družbeno pomemben vidik človekovega življenja z antropološkimi, etičnimi, ekonomskimi in političnimi posledicami.

Zato je pomembno, da pri razpravi o prihodnosti kmetijstva upoštevamo vse vidike, vključno s pozitivnimi učinki živinoreje.

» ZBORNIČNI URAD

MOBILNA MEŠALNICA

Izkoristite svoja žita!

Storitev mešanja krme s pomočjo mobilne mešalnice Vam omogoča pripravo kvalitetnejšega obroka za Vaše živali, ter povečuje produktivnost poslovanja Vaše kmetije!

 041 669 686

Zeleni odrez invazivnih tujerodnih rastlin in pravilno kompostiranje

Invazivne tujerodne rastline predstavljajo vse večji problem v slovenskem kmetijstvu in naravnem okolju.

Invazivne tujerodne rastline se hitro širijo in izpodrivajo domorodne vrste, uničujejo naravne habitate ter povzročajo veliko ekološko in gospodarsko škodo. Ključni del obvladovanja te problematike je ustrezno ravnanje z zelenim odrezom, torej z ostanki rastlin po njihovi odstranitvi. Napačno odlaganje ali kompostiranje teh ostankov lahko povzroči vnos invazivnih tujerodnih rastlin v naravo in njihovo nadaljnje širjenje, zato je nujno, da se z njimi ravna premišljeno.

Zeleni odrez vključuje različne dele rastlin, kot so veje, listi, korenine in semena. Čeprav se na prvi pogled zdi kot odpadni material, ki se bo razkrojil, lahko ti rastlinski deli še vedno predstavljajo veliko nevarnost za okolje. Številne vrste so izjemno prilagodljive in se lahko razmnožujejo tudi iz drobnih delov rastlin ali semen na ostankih rastlin. Zato je ključno, da se z odrezom ravna tako, da ne omogočimo dodatnega širjenja teh rastlin.

Najpogostejše napake

Ena izmed najpogostejših napak, ki jo ljudje delajo, je, da odlagajo ostanke rastlin z vrto v naravo. To je zelo tvegano, saj tako lahko ustvarimo nova žarišča teh rastlin, ki so lahko invazivne. Invazivne vrste lahko hitro osvojijo nova območja, kar povzroči nadaljnjo škodo, zlasti v ekosistemih, kjer izpodrivajo domorodne vrste. S tem močno spreminjajo življenjski prostor številnih drugih vrst in siromašijo našo naravo, hkrati pa povzročajo škodo na kmetijskih površinah in v gozdu.

Prvi korak k pravilnemu ravnanju z zelenim odrezom je preprečiti odlaganje rastlinskih ostankov v naravo. Invazivne vrste se pogosto ši-

rijo tudi na zapuščenih vrtovih, obrežjih rek, vzdolž cest in železnic. Da bi to preprečili, je pomembno, da rastlinske ostanke odstranimo na pravilen način. Ena izmed učinkovitih metod je sežiganje, saj ta popolnoma uniči vse dele, iz katerih bi se lahko razvila nova rastlina. Seveda pa je sežig potrebno izvajati na za to urejenih mestih, ob nadaljnjem

Levo zeleni odrez – nezmulčan, v sredini zeleni odrez – zmulčan in pa desno dresnik – nezmulčan.

upoštevanju varnostnih predpisov in zakonodaje.

Druga možnost za ravnanje z zelenim odrezom je pravilno kompostiranje. Enoletnice lahko kompostiramo tudi doma, če še ne cvetijo, bolj zahtevno pa je kompostiranje trajnic in cvetočih ali semenečih rastlin. Pri kompostiranju teh rastlin je ključnega pomena, da kompost doseže dovolj visoko temperaturo, ki uniči vse dele rastlin, vključno s semeni in koreninami. Če temperatura ni dovolj visoka, obstaja nevarnost, da bodo rastline preživele in se kasneje razširile, ko se kompost uporabi na vrtovih ali kmetijskih površinah. Industrijsko kompostiranje je najučinkovitejše, saj omo-

goča boljši nadzor nad pogoji, ki zagotavljajo uničenje potencialno invazivnih delov rastlin. V okviru projekta **LIFE OrnamentalIAS** Regionalni center za ravnanje z odpadki RCERO Celje, ki ga upravlja družba **Simbio d.o.o.**, igra ključno vlogo pri razvoju ustreznih metod kompostiranja. Odpadni rastlinski material obdelujejo pod nadzorovanimi pogoji, kjer zagotovijo, da kompost doseže dovolj visoko temperaturo, ki uniči semena, korenine in druge dele

hovo razmnoževanje in širjenje, ter je varen za uporabo v kmetijstvu.

Velika razširjenost

V Sloveniji so nekatere invazivne vrste, kot sta japonski dresnik in ambrozija, že zelo razširjene. Poleg teh moramo biti pozorni tudi na rastline, ki jih trenutno gojimo kot okrasne. Take so na primer lovorikovec, metuljnik (davidova budleja) in bambusi. Pravilno ravnanje z zelenim odrezom je torej zelo pomembno za zaščito

to nadaljnega širjenja invazivnih tujerodnih rastlin. Za več aktualnega s področja obiščite Facebook stran projekta LIFE OrnamentalIAS.

» MATEVŽ MOČNIK GRČAR
IN SAŠA PLESTENJAK, KGZS

Projekta LIFE OrnamentalIAS (LIFE22-NAT-SI-LIFE OrnamentalIAS /101107725) je sofinanciran s strani EU, Ministrstva za naravne vire in prostor (SI) ter Sklada za zaščito okolja in energetska učinkovitost (HR).

Co-funded by the European Union

Sofinancirano s strani Evropske unije. Izraženi pogledi in mnenja so podana s strani avtorja in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali CINEA. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli pomoč.

32. mednarodno znanstveno posvetovanje o prehrani domačih živali

Zadravčevi-Erjavčevi dnevi 2024

Radenci, 14. in 15. november

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 10. novembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjna 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo GREMO NA SEJEM.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Brigita Kamenšek, Podplat; Črt Lovrenčec, Bogojina; Janez Brešar, Kranj; Kristjan Pirec, Kostanjevica na Krasu; Draguška Penko, Pivka. Čestitamo!

Prvi element v periodnem sistemu elementov (H)	<input type="text"/>
Smer neba	<input type="text"/>
Element, ki je sestavni del kuhinjske soli (Na)	<input type="text"/>
Žlahtni plin (Ar)	<input type="text"/>
Ime najbolj popularnega mačka	<input type="text"/>
Letalski viják ali tudi propéler	<input type="text"/>
Ime znanstvenika Kopernika	<input type="text"/>
Pomanjkanje elementa povzroča golšavost (J)	<input type="text"/>
Radioaktivni element (U)	<input type="text"/>
Fosilizirana smola iz dreves	<input type="text"/>
Starozavezni prerok	<input type="text"/>
Največja ločina islama	<input type="text"/>
Turški predsednik (Recep Tayyip)	<input type="text"/>
Žlahtni plin (Ne)	<input type="text"/>
'Delo' otrok	<input type="text"/>

NAGRADNA KRIŽANKA

							AVTOR: MARJAN GRABNER	ŠKRTOST	JAPONSKI BORILNI SPORT	RADO MURNIK	PESNIK BIRSA	PERZIJA	KAR JE NANESENO	SEŠTEVANJE
							PROTIN V MEDICINI							
							VOJNI TOVARIŠ							
							OLIVER REED				NORDIJSKI DOBRHOTNI BOGOVI POMOR MASAKER			
							KATOLIČAN V PREK-MURŠČINI							
							PESNIK ŽUPANČIČ						ZNAK ZA SILICIJ NEMŠKI FILOZOF (IMMANUEL)	
PERSONA														
	ŠPORTNIK, KI TEKMUJE V SKIFU	RANA V PLJUČIH ZARADI RAZPADA TKIVA	PEŠČENO CIRKUŠKO BORISČE	OBLIKO-VALEC KERIN	IME ČRKE M	OSNOVNA SESTAVINA SVEČ INTERNET (KRAJSE)					BILJARDNA PALICA SAMO-POSTREŽNA TRGOVINA			
SPREMENJENOST NARAVNE OBLIKE								HRENOVA, Tatarska, Vinska?						
MEHKI BOMBONI IZ ŽGANEGA SLADKORJA								UD ORGANIZACIJE OLEPSAVI NAMENJEN ELEMENT				BREZ-MADEŽNA	LANI POPLAVLJENA KOROSKA OBČINA	
ODSEKAN KOS LESA, TRSKA					IGRALEC ŠTURBEJ MLAJŠI NAGLASNO ZNAMENJE					NAŠ ZNANI JE DEBELI? MIRNO VAŠKO ŽIVLJENJE				
PUŠČAVSKA LISICA						SPRETEH RAVNALEC CELINA ONSTRAN ATLANTIKA						MARJAN ROŽANC		
RIMSKA BOGINJA JEZE				TOYOTIN TERENEK				MEŠČAN RADEČ CLOVEŠKA DELOVNA OKONČINA				ČAROVNIK		
ZNAK ZA KOSITER			NEGATIVEN ODNOS INDIJSKA NESTRU- PENA KAČA							ODISEJEV GRŠKI OTOK RAZVOJNA STOPNJA				
STENKE OBLIGE, OPONE						PRIMORSKA TOVORNA ŽIVAL IGRALKA RINA						ZNAK ZA RUTENIJ HRVAŠKA PEVKA CETINIČ	MARIJINA MATI	
	PETI MESEEC V LETU, KO CVETIJO ŠMARNICE	RIMSKA PROVINCA AVSTRIJSKA TISKOVNA AGENCIJA						DEKLICA, HČI SNOV-BORDAR MARGUC						
ŠAHOVSKA ZMAGA				SUZUKIJEV TERENEK DRUGA OSEBA EDNINE								TOVARNI SMUČI V BEGUNJAH ERMIN ŠILJAK		
LEKARNA								ODRSKO GLASBENO DELO						
NEKDANJA SMUČARKA KOSTELIČ						OČE, KOT GA KLIČEJO OTROCI							PEVKA IN TV VODITELJICA PRAZNIK	

POMOČ: FENEK - majhna, lisici podobna severnoafriška zver z velikimi uhlji, puščavska lisica, **KANT**, Immanuel - nemški filozof, metafizik, **VANI** - rod dobrohotnih bogov v nordijski mitologiji

Geslo križanke pošljite do 15. novembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjna 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravnimi odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila SE VIDIMO NA AGRI) bodo praktično nagrado prejeli: Anita Dekleva, Sečovlje; Tončka Jamšek, Moravče; Draguša Penko, Pivka; Mihael Tomažin, Raka; Betka Vrezner, Zgornja Kungota. Čestitamo!

39. TRADICIONALNI POSVET JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA (JSKS)

Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja
in dogodek Evropskega partnerstva za
inovacije – EIP

**TLA, NAŠ
NENADOMESTLJIV VIR**
GOSPODARJENJE, SVETOVANJE, OHRANJANJE

Organizirata

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
(MKGP)

18. - 19. november 2024

FESTIVALNA DVORANA BLED

VSE INFORMACIJE IN PRIJAVE NA WWW.KGZS.SI/JSKS/POSVET